

Biblioteca Centrală
Pentru Muzeu
Municipalitatea Deva

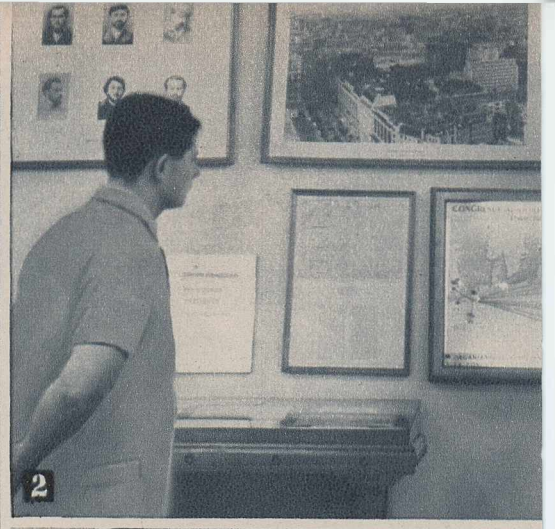
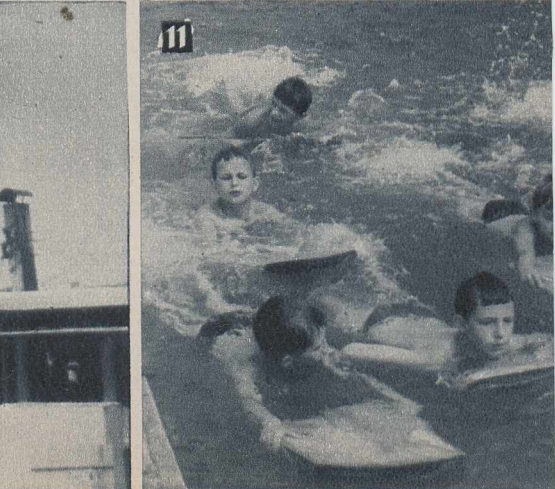
La muzeu.
Fotografie de S. STEINER

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA ȘCIINTEII
Căsuța poștală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, înt. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreținderi și instituții. PREȚUL REVISTEI 2 LEI. ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Proletari din toate țările, uniți-od!
Anul XII nr. 31 (427) — 3 august 1963
Flacăra 31

Fotocronica Flacării

1 Combinatul de îngrășăminte azotoase din Piatra Neamț produce azotat de amoniu și uree, substanțe cu multiple utilizări în industrie și agricultură. În fotografie, instalațiile de granulare a azotatului de amoniu.

2 Cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., numeroși oameni ai muncii din țara noastră au vizitat Muzeul „Marx-Engels-Lenin” din Capitală.

3 La librăria nr. 17 din Capitală, scriitorul George Călinescu, membru al Academiei R.P.R., s-a întâlnit cu cititorii cu prilejul apariției volumului său de versuri „Lauda lucrurilor”.

4 La întreprinderea de materiale didactice din București se pregătesc pentru viitorul an școlar peste 30 de noi sorturi de materiale necesare studiului fizicii, matematicii, științelor naturii, chimiei etc. precum și jocuri instructive pentru preșcolari. În fotografie, finisarea hărților R.P.R. în relief.

5 Pe scena celui de-al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori din orașul București, echipa de dansuri a întreprinderii textile „Dacia”.

6 Pe lanurile cultivate cu porumb ale G.A.C. „Voința” din Corabia, reg. Oltenia, specialiștii cercetează stadiul de dezvoltare a plantelor și densitatea pe metru pătrat.

7 Muncitorii, tehnicienii și inginerii de la G.A.S. „Pantellimon”, străduindu-se să dezvolte neîncetat sectorul zootehnic al gospodăriei, acordă o atenție deosebită îngrijirii animalelor tinere. Iată o parte din cei 500 de viței în stabulație liberă.

8 Mii de muncitori s-au adunat zilele trecute în fața Burselor muncii din Paris pentru a protesta împotriva acțiunii întreprinse de guvernul francez contra dreptului la grevă al oamenilor muncii.

Fotocronica Flacăării ♦ Fotocronica

Mitingul a fost convocat de către Uniunea sindicatelor din regiunea pariziană.

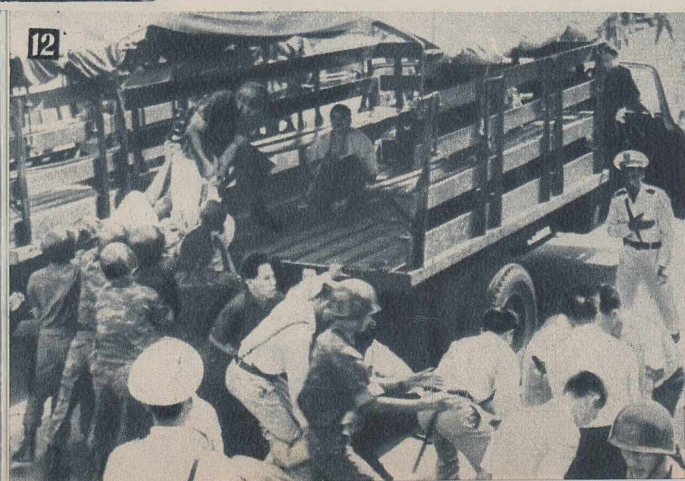
9 Crimele monstruoase ale clicii conducătoare din Irak stârnesc ura și disprețul opiniei publice cinstite din lumea întreagă. La Londra de pildă s-a desfășurat o puternică demonstrație a studenților irakieni, care au infierat genocidul împotriva populației kurde.

10 La Skoplje, după catastrofalul cutremur care a făcut numeroase victime și a lăsat zeci de mii de oameni fără adăpost.

11 Micuții școlari din Lvov (Uniunea Sovietică) profită de vara aceasta deosebit de călduroasă și învață cu asiduitate înotul. Cine știe? Poate că printre ei se află un viitor campion...

12 În Vietnamul de sud continuă prigoana sângeroasă împotriva clerului și credincioșilor budiști. Iată felul în care a fost reprimată la Saigon o demonstrație cu prilejul căreia 200 de călugărițe și călugări budiști au fost maltratați și arestați.

13 Cu prilejul concursului internațional de atletism de la Praga, „Memorialul Rosicki”, atletul român Andrei Barabăș a dobândit o dublă victorie. El a câștigat cursa de 5.000 m plat cu timpul de 14:02,6 (la două zecimide secundă de recordul țării), sosind primul și în proba de 3.000 m plat, cu performanța de 8:25,4.

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 4 AUGUST 8.50: Gimnastică 9.00: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Căpitanul Val-Virtej primește o scrisoare — transmisiune de pe litoral (reluare); Telegazeta 10.30: Reteta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: La munte și la mare... cu versurile poezilor Cristian Sirbu, Ion Bănuță, Dan Deșliu, Aurel Gurghianu, Aurel Rău, Florin Mihai Petrescu și Ion Axan 19.35: Reportaj de pe Muntele Găina 19.50: Raze pe gheață — film realizat cu concursul baletului pe gheață din Republica Populară Ungară 21.10: Întâlnire cu Marcel Marceau 21.50: Muzică populară românească. Interpretează o formație instrumentală condusă de Nicolae Băluță și soliștii Victoria Darvai, Cristina Speriosu, Olga Stănescu, Vasile Stoica. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

LUNI 5 AUGUST 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii și tineretul școlar — În vizită la parcul zoologic (I) 19.40: O instructivă excursie prin Carpații Răsăriteni (film documentar realizat de studioul cinematografic „Alexandru Sahia”) 20.05: Carnet plastic 20.25: Concertul unor laureați ai concursurilor internaționale — transmisiune de la Kiev 21.20: Numere de circ pe peliculă 21.40: Telesport. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

MĂRȚI 6 AUGUST 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii — Să ne facem jucării 19.30: Incursiune în arheologie (V) — transmisiune de la Constanța 19.50: Șah 20.05: Muzică populară românească. Interpretează o formație condusă de Radu Voinescu și soliștii Ana Piuaru, Ana Coșprundan, Petre Săbădeanu 20.35: Cu vasul „Mikluho Maklai” pe Marea Neagră 21.10: Cîntă interpreta de muzică ușoară Feli Brunn. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

JOI 8 AUGUST 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii — Sînziana și Pepelea 20.05: Filmul „Idiotul”. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

VINERI 9 AUGUST 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru tineretul școlar — Excursie... în peșteri 19.30: Jurnalul sportiv nr. 3 realizat de studioul cinematografic „Alexandru Sahia” 19.40: Emisiune de știință — Cucerirea lumii înconjurătoare 19.55: Filmul „Un om trece prin zid” 21.35: Muzică ușoară instrumentală. Cîntă o formație condusă de Alexandru Imre. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

SĂMBĂȚĂ 10 AUGUST 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru cei mici — Ariciul atotputernic 19.35: În fața hărții 19.50: Filmul 3 x 3...? 20.10: Din dansurile și cîntecele popoarelor 20.50: Excursie pe Mediterană de Radu Nichita 21.45: Muzică ușoară. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

În paginile 21-23:
Programul de radio

Totul a pornit de la o simplă informare de gazetar la Institutul Proiect-București despre mersul lucrărilor de proiectare și construcție la ansamblul Drumul Taberei. Cîteva mii de apartamente vor fi date în folosință în viitoarele 3-4 luni și doream să cunoaștem unele amănunte.

În noul cartier care urmează să ia naștere în partea de vest a Capitalei, dincolo de strada Drumul Serii, se vor construi în decurs de cîteva ani apartamente pentru mai multe zeci de mii de locuitori. La un înalt nivel de confort, noua așezare, care va rivaliza cu suratele ei mai vîrstnice de la Balta Albă și din alte părți ale orașului, va constitui încă o podoabă a Bucureștiului socialist.

Închipuiți-vă un mic Ploiești, ultramodern, cu toate dotările necesare, răsărit pe locuri unde astăzi unduie iarba cîmpului. Bulevarde străjuite de coroanele stufoase ale arborilor ornamentali, parcuri și scuaruri, terenuri de sport și de jocuri, alei umbrite și fîntîni însoțite, în zona în care azi — după cum se arată într-un document tehnic de lucru — „spații plantate organizate nu există, exceptînd cimitirele”.

Această constatare seacă, implicită condamnare a trecutului, ni s-a părut mai elocventă decît maldăre de statistici. Așadar, doar fericirilor stabiliți pe vecie la Ghencea le era hărăzită la amiază umbra atotliniștitoare și foșnetul platanilor. Și, plimbîndu-te pe străduțele întortocheate și colbuite — rămășițe ale vechiului București — privind la bojdeuci parcă năruite sub povara nevoilor, aidoma locatarilor lor de odinioară, îți dai seama cît de multe ascunde succinta constatare: „Spații plantate organizate nu există în zonă, exceptînd cimitirele”.

Aceștia sînt arborii; apoi vin arbuștii

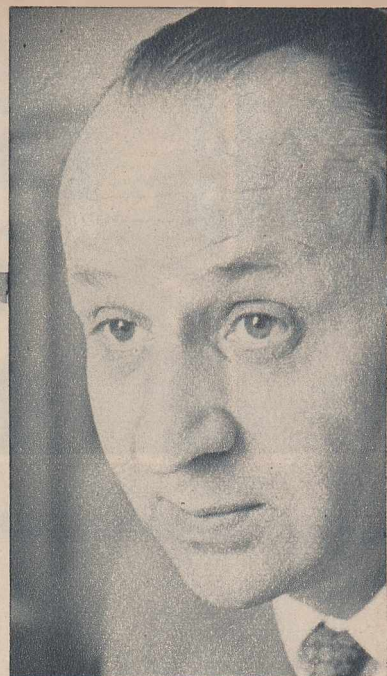
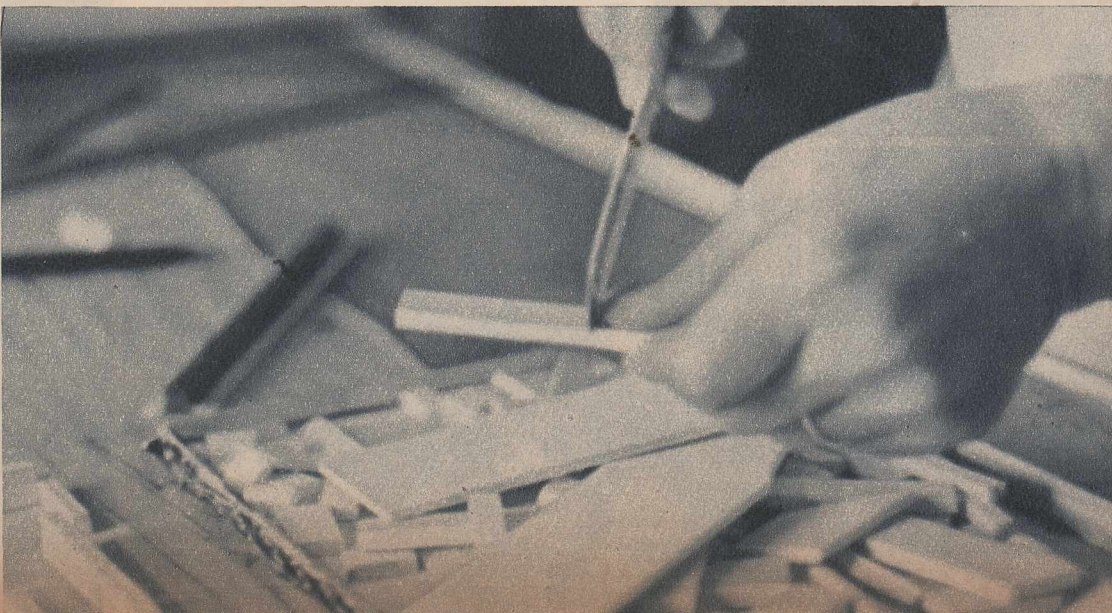
— *Acer tataricum, acer negundo, acer platanoides, fraxinus excelsior* aceștia sînt arborii; apoi vin arbuștii: *calicarpa japonica, syringa vulgaris*...

Verdeața constituie o preocupare nu din cele mai mărunte ale arhitecților noștri de azi. Nu numai a specialiștilor, a „peisagiștilor”, ci și a celor pe care-i asociem în mintea noastră cu noțiunea oarecum pleonastică și simplistă de „arhitect de case”.

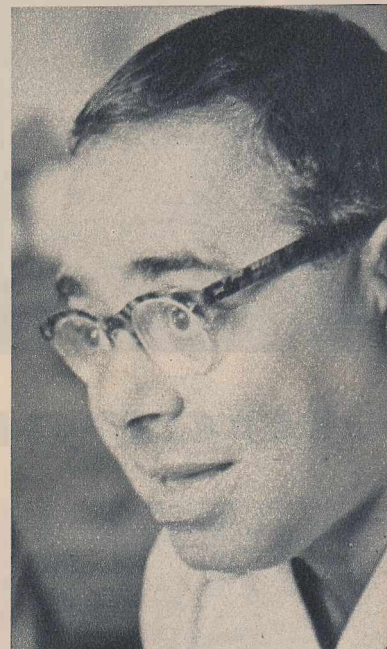
I-am văzut la lucru la Institutul Proiect-București, aplecați deasupra unor planșete în care predomina un verde crud. Cum cresc acești pomi? Care sînt epocile lor de înflorire? Cum se vor dezvolta puieții peste cîteva ani? Cum vor înverzi spațiile din jurul blocurilor?

Toate aceste probleme se ivesc o dată cu nașterea proiectului. Ele nu sînt și nu pot fi lăsate pe seama improvizăției, așa cum s-a manifestat poate tendința pe alocuri, nu cu mult în urmă. Căci podoaba arbuștilor și a florilor nu înseamnă numai purificare a aerului, sănătate, nu înseamnă numai umbră și mireme; ea potențează însăși creația arhitectului, îi conferă relief și culoare.

Un „joc” al arhitectului care prefigurează blocuri înalte, magistrale, uneori cartiere întregi...

„În trecut orizontul arhitectului, oricît ar fi fost el de priceput, era limitat la două calcane” — își amintește Nicolae Nedelescu.

„Proiectăm ansambluri frumoase. Dar se vor simți oamenii bine?” Pentru a da un răspuns afirmativ la această întrebare, pe care și-o pune Nicolae Sburcu, este necesar ca arhitectul să se gîndească la multe, chiar și la lucruri aparent nefsemnate.

Se naște un proiect

Arhitectul Gheorghe Colea mimează pentru neinițiat o plimbare pe străzile viitorului ansamblu.

— Iată o bibliotecă publică, o construcție simplă, modernă, armonioasă. Să presupunem că strada nu este străjuită de copaci. Clădirea pare că mă urmărește pretutindeni, elementul „surpriză“ dispăre. O văd de aci, o văd de dincolo, o văd și de peste drum. Nici nu mai întorc capul, nu mă mai interesează. Să ne închipuim acum o altă situație: în jur, multă verdețură; din loc în loc, ferestre între pomi. Silueta albă a bibliotecii, când apare, când dispăre, mă cheamă, mă îmbie.

Este, dacă vreți, o împletire subtilă între estetică și psihologie.

Strada Mare

Hotărît lucru, prea multă frumusețe strică. Am aflat-o tot la Institutul Proiect-București. Și înainte de a protesta, de a afirma că de frumusețe nu s-a săturat nimeni niciodată, ascultați-l pe arhitectul specialist Nicolae Sburcu. Vorba dictonului: „Audiatur et altera pars“, să vorbească și partea adversă.

— Proiectăm ansambluri frumoase. Dar se vor simți oamenii bine? Nu se vor plictisi și, cum vor avea o clipă de răgaz, nu vor da fuga

în „orașul vechi“, adică în centru, unde-i așteaptă puzderia de magazine, clocotul mulțimii, vitrinele, neonul și cinematografele?

Să nu trageți concluzia din întrebarea oarecum retorică a tovarășului Sburcu (căci răspunsul și l-a dat dinainte sie însuși), că în noile cartiere proiectanții intenționează să-i văduvească pe cetățeni de cofetării, de magazine cu neon sau de cinematografe. Nici gând. Problema este de cu totul altă natură.

Și la noi, și peste hotare s-a constatat că unele cartiere sau chiar orașele noi, construite după toate canoanele artei arhitecturale, prezintă pericolul de a se transforma uneori în ceea ce specialiștii denumesc, ironic, „orașe-dormitor“. Omul vine cu plăcere seara acasă, se odihnește în apartamentul său confortabil, admiră mușcatele din fereastră și parcul de peste drum, dar în cursul zilei preferă să-și petreacă orele de răgaz plimbându-se pe „marile bulevarde“.

Felurite magazine și localuri de distracție există și în ansamblurile noi, însă risipite, fără a constitui un fel de coloană vertebrală, un nucleu. Se raționa cam în felul următor: este necesară o brutărie la x persoane, un restaurant la y persoane, un magazin de încălțăminte la z persoane și ele se amplasau în mod corespunzător.

Dar omul e dornic și de forfotă, este dornic să se plimbe pe Strada Mare, să vadă și să fie văzut, să admire vitrinele. Or, dacă în paradis are prea mult liniște, el se simte îmboldit să facă escapade și în purgatoriu, chiar dacă acolo arșița este mai mare și mirosul de benzină mai persistent.

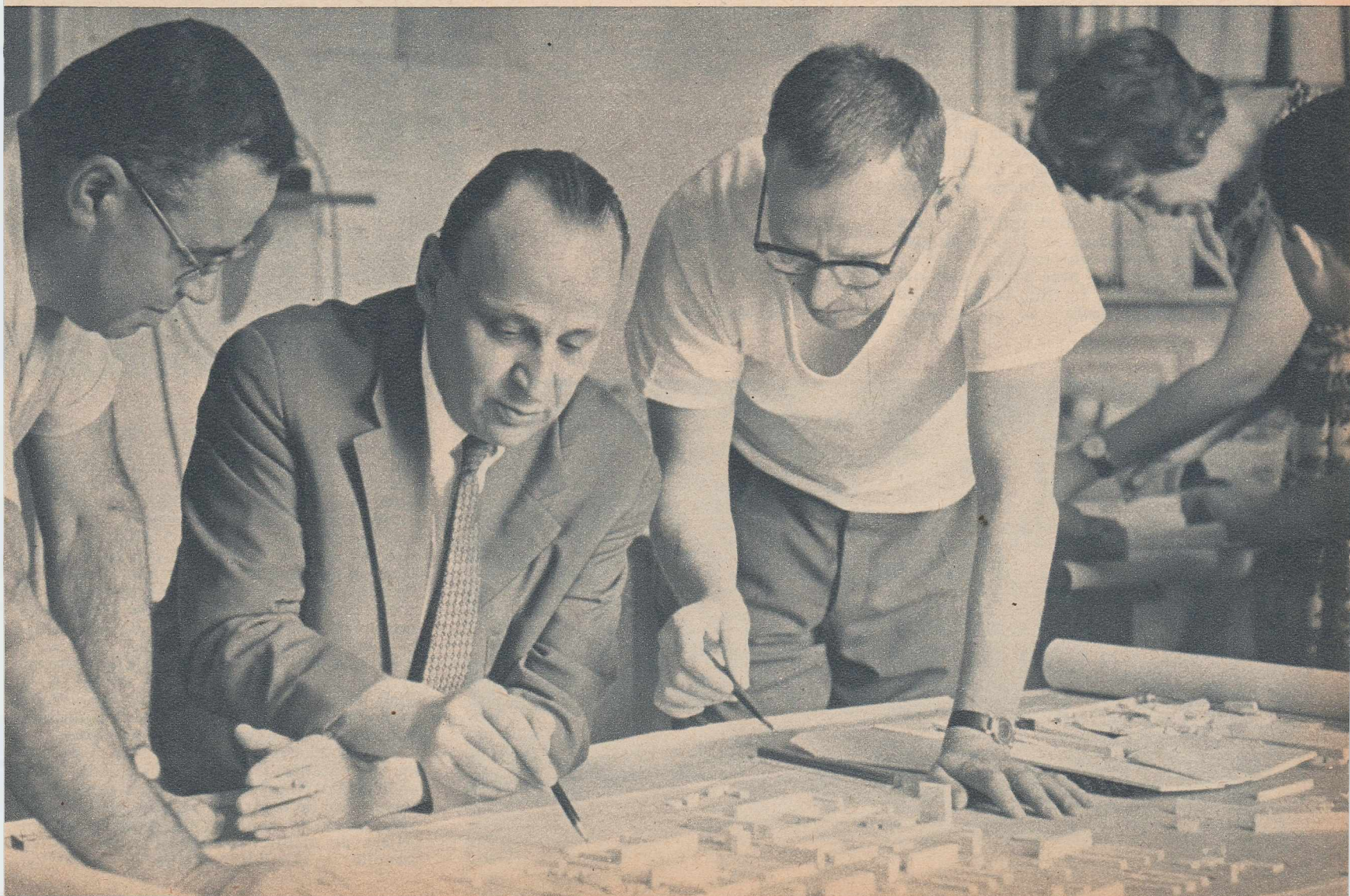
Care ar fi soluția? Desigur nu resuscitând în noile ansambluri — care la noi se construiesc după principiul microraiionării — Strada Mare a orașului capitalist, în esență centru de afaceri aglomerat și haotic. De aceea proiectanții se orientează spre crearea de centre comercial-culturale în noile ansambluri.

Mezalianță? Nu. Alianță

— Unora li se pare, poate, că îmbinarea comerț-cultură într-un asemenea centru ar constitui un fel de mezalianță — spune zîbind tovarășul arhitect specialist Nicolae Sburcu — dar în fapt este vorba de o alianță în toată regula, de o comunitate de interese. Să presupunem că merg să cumpăr un roman recent apărut. Dar alături de librărie se află o cofetărie, savarinele mă îmbie și,

(Continuare în pag. 6)

La această masă de lucru, pe aceste planșete se naște un proiect.

pină una alta, mă abat pe acolo după ce am cumpărat cartea. Sau: mă duc la cinema. Cînd dau să ies, o vitrină iluminată îmi atrage atenția. Deși nu avusesem intenția decît să văd un film în după-masa respectivă, profit de prilej, mai fac niscaiva cumpărături. Și toată lumea iese cîștigată.

Problema centrului comercial-cultural se studiază la Institutul Proiect-București sub diverse aspecte. Desigur nu toate suficiente conturate; s-au ridicat și unele obiecții, mai curînd de ordin practic decît principial. Variantele se înmulțesc — deocamdată pe planșetă. Ideile urmează să se mai discute, să se concretizeze, dar ceea ce merită reținut este tocmai faptul că ele se nasc, țîșnesc tot mai multe din dorința, simplu exprimată de unul din interlocutori, ca în noile cartiere „să se simtă oamenii bine”.

Dar pentru aceasta arhitectul trebuie să fie un om cu preocupări multilaterale.

Să aibă, cum am văzut, noțiuni de botanică, dar și să cunoască obiceiurile oamenilor pentru care proiectează și construiește, preferințele lor și, dacă vreți, slăbiciunile. Să urmărească curbele demografice: cîte familii cu doi copii, cu trei, cu cinci, cu șapte sînt azi în medie, cîte vor fi mîine, căci o asemenea statistică poate influența proiectarea. Într-un cuvînt, să fie bun tehnician, dar și puțin poet.

Disertație despre un scaun

La Institutul Proiect-București am auzit o disertație despre un scaun. O disertație dacă nu academică, cel puțin însuflețită.

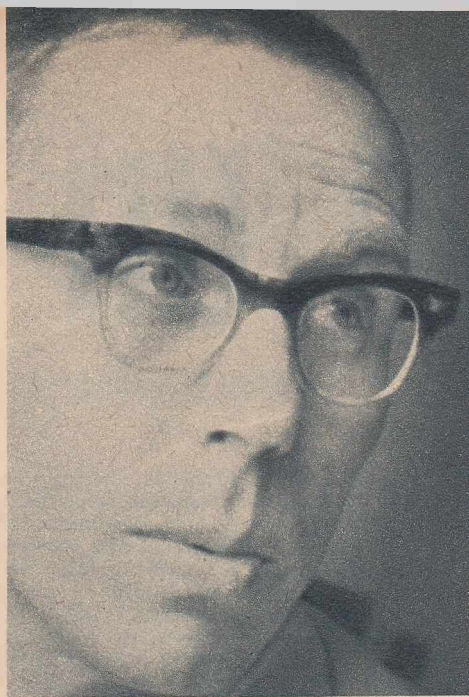
Nu e ușor să faci un scaun — ni se spune. E mult mai greu decît se pare. Dacă unghiul de înclinație de la verticală depășește cu 2-3 grade norma admisă, obosești; dacă este prea drept, te doare umărul, dacă este prea aplecat nu mai e scaun ci pat. Dacă speteaza nu e bine calculată și e plasată prea sus, îți presează omoplații; prea jos, îți apasă richiile ș.a.m.d.

Veți spune: nimic original. Totuși reporteurul, care doar cu o zi înainte avusese nefericita idee să petreacă două ore la cinematograful „Victoria”, dă aprobativ din cap.

Dar ce legătură este între un scaun și arhitectură, între aceasta și „filozofia scaunului”? Una foarte simplă și foarte importantă: nu există lucruri mici și lucruri mari, toate trebuie făcute cu suflet, pentru ca omul să se simtă bine. Cîteodată un amănunt riscă să anihileze truda unui întreg colectiv. Bunăoară, scaunul. Scenaristul a revărsat torente de imaginație, regizorul — torente de ingeniozitate, interpreții — torente de măiestrie actricească, iar speteaza care-ți intră în coaste te face să nu mai guști filmul după merit sau, cine știe, te împinge să cauți o lume (adică o sală) mai bună.

— Să ne gîndim și la lustragii? — revine tovarășul Sburcu la ideea sa. Da, să ne gîndim. E și asta treaba arhitectului.

Pentru a lămuri mai bine ideea, sînt necesare unele explicații. În timp ce în vechile cartiere, în „orașul vechi”, se mai găsește

„În jur multă verdeață, din loc în loc ferestre între pomi. Silueta albă a bibliotecii, cînd apare, cînd dispăre, mă cheamă, mă îmble”. Gheorghe Colea descrie pentru neinițiat o plimbare pe străzile viitoarelor cvartale.

Ideile arhitectului au căpătat straie de beton, piatră și oțel. Aici proiectul a devenit ansamblul Drumul Taberei.

Dar dacă am face așa?...

cîte un colț nefolosit, cîte un magazin dezafectat, cîte o săliță neutilizată care să poată fi preluată de pildă de o cooperativă meșteșugărească pentru a oferi un nou tip de prestații, în noile centre și așezări asemenea „pete albe” lipsesc cu desăvîrșire. Acolo posibilitatea de „manevră” este mult restrînsă, totul trebuie bine chibzuit de la începutul începutului.

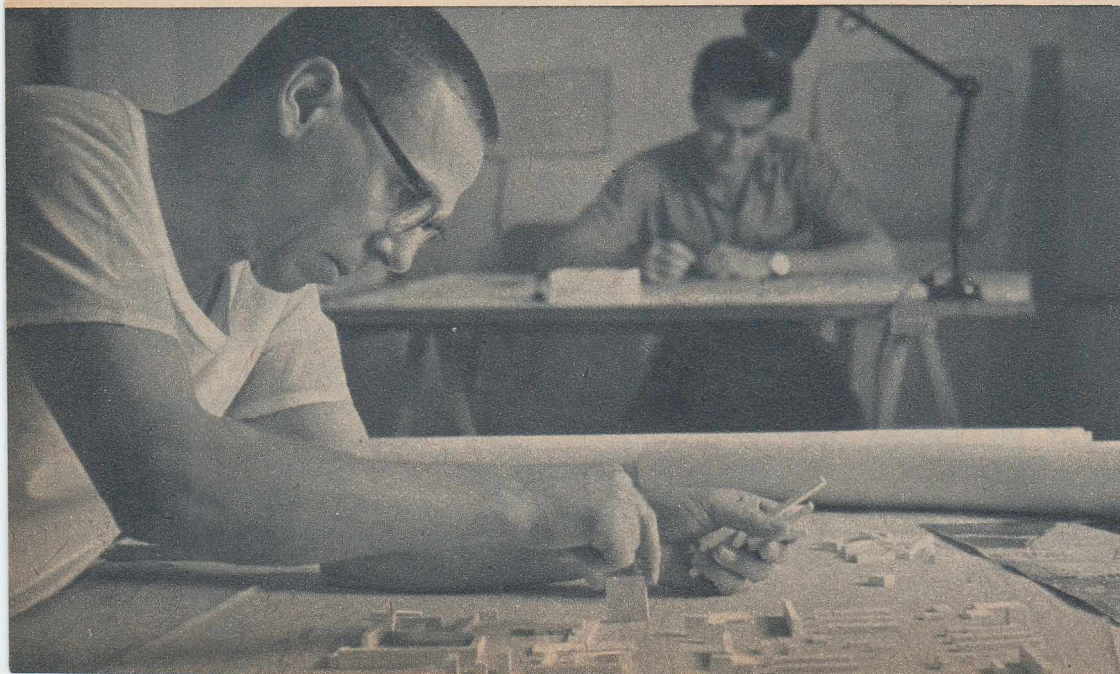
Să presupunem că o cooperativă anunță începerea unui nou serviciu: închirierea de obiecte de uz casnic. Aspiratoare, de pildă. Citind anunțul în ziar arhitectul își pune problema dacă în noile cartiere nu ar trebui să prevadă și asemenea centre de închiriat. O idee în plus pentru proiect.

Problema ajutorării gospodinelor constituie una din preocupările centrale ale celor care proiectează noile cartiere. Se preconizează diferite soluții, pornind de la experiența proprie și cea a altor țări. Nu ne mai referim aci la bucătăriile de bloc, despre care s-a mai vorbit. Merită însă atenție și o altă idee: aceea a așa-numitelor grupuri gospodărești,

care apar necesare în special în cazul apartamentelor mici, pentru 1-2 persoane. La un anumit număr de blocuri ar urma să se prevadă cîte o astfel de clădire. Ea ar cuprinde: două încăperi pentru reuniuni familiale (inclusiv logodne, nunți, aniversări...). Tot aici s-ar juca copiii în timpul zilei pe vreme rea. Ar mai fi o încăpere pentru o bibliotecă de împrumut și o încăpere unde s-ar instala un număr de mașini de spălat, la rînd, ca în vitrine. Gospodina vine și își introduce singură rufe în mașină. După ce pune în mișcare mecanismul, se duce în sala de așteptare unde va întîlni prietenele ei din bloc, venite pentru același scop. Pînă cînd mașinile de spălat fac treaba, gospodinele și-o fac și ele pe-a lor: vorbind. Subiectele de conversație nu ar lipsi.

Tot în blocul gospodăresc s-ar instala și un mic atelier, cu 2-3 bancuri de lucru, unde locatarii mai pricepuți și-ar putea meșteri singuri micile reparații. În fine, tot aci și-ar avea biroul și unul-doi funcționari care îngrijesc de clădire și care ar primi aci comenzile la domiciliu făcute de gospodine.

Soția dv, înainte de a pleca la serviciu, face o comandă telefonică la aragaz, la alimentarea cea mai apropiată etc. (Sistemul de comenzi prin telefon se răspîndește tot mai mult, trebuie să avem în vedere acest lucru — spun arhitecții.) Apoi ea lasă banii la biroul din centrul gospodăresc și merge liniștită la lucru. La întoarcere va găsi, tot acolo, pachetele.

Comenzi

Este adevărat că problema grupurilor gospodărești — aflată încă în stadiul de elaborare — nu privește viitorul imediat. Dar ea preocupă de pe acum pe arhitecți, deoarece prin definiție ei trebuie să trăiască nu numai în prezent ci și în viitor.

Dar să ne întoarcem la „lucrurile mici“ de la care am pornit. Tovarășul Sburcu este întrucîtva contrariat.

— Noi lucrăm, în principal, după „comandă“. Diferenții beneficiari — instituții de stat — ne arată necesitățile lor pentru viitorul cartier: magazine, spitale, cinematografe, res-

siune care de fapt nu ne duc departe de subiectul nostru, de munca arhitectului de azi, ci dimpotrivă. Ca și cum ai ocoli un monument pentru a-l privi din alt unghi.

Mulți din arhitecții de la Institutul Proiect-București au mai lucrat „după comandă“. Cu ani în urmă, sub vechiul regim. În anii blocurilor de raport și ai îmbogățitorilor de peste noapte, anii cînd un doctor Anghelescu dornic de speculații imobiliare putea găti circulația pe un întreg bulevard (azi bulevardul Magheru); anii cînd arhitectul se vedea deseori silit să joace rolul de simplu executant al capriciilor cele mai bizare ale protipendadei. Anii extravaganțelor feciorilor de bani gata. Anii Carltonului și ai maghernițelor, cînd (în 1944) peste 60% din străzile Bucureștiului erau nepavate, 40% lipsite de lumină electrică. Anii maidanelor și ai gropii lui Ouatu.

— Nu știu dacă ați remarcat — observă tovarășul arhitect specialist Nicolae Nedelescu — dar între casele pe care și le construia în

turii coloniale spaniole. Cu rezultate lesne de închipuit.

Dar despre Mița Piramidon ați auzit? Despre farmacistă milionară Chihăescu care a pus să i se construiască la Șosea, după ideile dumneaei, o „casă senzațională“, atît de senzațională încît după ce a fost terminată, nimeni n-a putut vreodată să locuiască în ea?

Desigur în anii aceia s-au ridicat și multe construcții frumoase, care vădesc priceperea și talentul arhitecților ce le-au zămislit. Dar orizontul arhitectului era pe atunci în mod necesar limitat, cîmpul lui de acțiune se întindea de la un calcan la altul.

Astăzi însă...

Tineretea orașului

Ne aflăm pe terasa unuia din blocurile înalte din microraioul 1 al ansamblului Drumul Taberei.

Deși jos arșița bîntuie cumplit, aci vîntul adie. Jur împrejur privirea alunecă în voie.

Și poate în nici o parte a Capitalei tineretea orașului nu te izbește mai puternic. O tinerete, dacă vreți, și pe planul pur istoric. La picioarele noastre, chiar și „vechiul“ București este foarte nou. Cînd acum 60-70 de ani s-a creat actualul bulevard „6 Martie“, presa vremii califica drept inutilă o arteră de acces către o mahala atît de îndepărtată.

Pînă aproape de cotitura veacului trecut, Cotrocenii, după cum îi arată și numele, erau mai mult un loc de refugiu, „departe de orașul domniei mele“ — cum spuneau odinioară voievozii. Aci, mai bine zis în mănăstirea Cotroceni, „se cotrocea“, se refugia curtea domnească de molime sau de răzmeriță. Și tot pe aci, în chioșcul de lângă biserișcă, îi plăcea soției lui Alexandru Ipsilanti, Ecaterina, fire romănțioasă și melancolică, să-și petreacă îndelungi ceasuri de visare. Dar aceasta, cum se spune, este o altă poveste...

Pînă la începutul veacului nostru, Cotrocenii erau considerați ca un cartier mărginaș, lipsit de importanță, legat mai mult de amintirea lui Tudor care-și stabilise pe aci tabăra. Apoi s-au construit vile, Școala de război; au răsărit și maghernițe, și crîșme, și ulicioare. Și tot de aci, la 13 septembrie 1913, poate chiar de pe locul unde ne aflăm noi acum, a pornit în ultimul său zbor, cel fără de întoarcere, Aurel Vlaicu.

Frînturi de istorie recentă, cu umbre și lumini.

Iar istoria cea mai nouă, iată, retrăiește și ea aici, pulsează orașul socialist. Fabrica de confecții și tricotaje București, Uzina de motoare electrice București, Combinatul de produse lactate, uzina „9 Mai“, „Semănătoarea“, cămine studențești, bulevarde spațioase, blocuri noi, cochete, luminoase (unele chiar peste drum de noi, spre Drumul Serii).

Aici, pe deal, se va întinde noul ansamblu. Aici vor locui muncitori de la uzinele și fabricile din jur sau de la cele ce urmează să se construiască, tehnicieni, funcționari, oameni de artă.

Își vor aminti fără îndoială de truda, adesea anonimă, a arhitectului, a proiectantului. „Soarta arhitectului este una din cele mai ciudate — exclama un mare scriitor german. De cîte ori nu-și revarsă întregul suflet, întreaga inimă și pasiune în construcții în care el însuși nu va intra poate niciodată“.

Este adevărat că arhitectul nu poate intra în toate locuințele pe care le proiectează. Nu din cauza unei predestinări nefaste, ci pentru că azi, la noi, doar în patru luni, un colectiv de 15-20 de arhitecți și tehnicieni termină complet proiectarea a aproximativ 400 de apartamente. La acest ritm ar fi cam greu — și de altfel cu totul inutil — ca arhitectul să viziteze fiecare apartament proiectat de el.

Și totuși, într-un anumit sens, el intră în toate. Locatarii îl pomenesc; de rău sau de bine, dar îl pomenesc. Cu atît mai mult atunci cînd arhitectul muncește cu suflet, cu pasiune pentru ca oamenii să se simtă bine.

Lionel NIȚESCU

Fotografii de Elena GHERA

taurante. Dar ce te faci dacă, uneori, „comenzile“... au și lipsuri? Iată, bunăoară, nu ni se cer grădini de vară pentru spectacole. Or se știe că la clima noastră, grădinile sînt mai mult decît necesare. N-a comandat nimeni stații de troleibuz acoperite. N-a cerut nimeni să se prevadă amplasarea de mari panouri-reclamă, decorative, frumoase și folositoare. Nu ni s-au comandat ceasuri, din acelea la care îți dai întîlnire.

Amănunte, amănunte. Este asta treaba arhitectului? De fapt, nici nu știm dacă de data aceasta tovarășul Sburcu vorbește în calitate de arhitect sau de simplu cetățean.

S-a spus odată că un cinic este omul care cunoaște prețul tuturor lucrurilor și valoarea nimicului. Arhitectul din față noastră nu este un cinic. Este un optimist, un om al zilelor noastre. El cunoaște însă valoarea „nimicurilor“. Îl felicităm.

Comandați, tovarășii, comandați...

Drumul spre înalta societate

„Comenzile“ la care se referea tovarășul Sburcu ne îndeamnă la o digresiune. O digre-

trecut „înalta societate“ și poziția ei în ierarhia socială se crease o legătură mult mai directă decît s-ar crede.

Acei care năzuiau la o carieră politică începeau prin a-și construi o locuință pompoasă în stil neo-românesc, în dorința de a-și manifesta, de la intrare, sentimentele lor neaoșe. Cu cît casa se ridica mai pompoasă și deci cu cît furtișagurile și matrapazlîcurile se înmulțeau, cu atît stilul devenea și mai neo-românesc, convingerile patriotice ale locatarii mai înflăcărate.

Acei cu veleități boierești, aristocratice, înclinau spre stilurile clasice occidentale. Să fi fost oare o amintire a anilor cînd pășeau moșia lui babacu' la Paris, la „studii“?

În fine firile artistice preferau să-și îngroape plictisul în palate construite în „stil florentin“. Inutil să precizăm că acest stil era tot atît de autentic florentin precum fumurile artistice ale proprietarilor. Era în fond un stil hibrid, împrumutînd trăsături ale bungalovurilor stelarilor din Hollywood și ale arhitec-

Gerul ia o mie de chipuri și infățișări pentru a străbate lumea: pe mare fuge ca o herghelie de cai, pe cîmpuri se aruncă ca un nor de lăcuste, în orașe taie ca o lamă de cuțit străzile și se strecoară prin crăpăturile caselor nefincălzite. Acasă la Marcovaldo în seara aceea se terminaseră pînă și ultimele vreascuri, și familia, infolită cu tot ce găsise prin casă, privea cu strîngere de inimă cum moare jărăticul în sobă, în timp ce din gurile lor ieșeau nurași, tot mai deși, la fiecare răsufare. Nimeni nu mai spunea nimic; nurașii vorbeau de la sine: nevasta îi scotea lungi, lungi ca niște suspine, copiii îi suflau atenți ca pe niște baloane de săpun, iar Marcovaldo îi gonia, precipitat, în sus.

În cele din urmă Marcovaldo se hotărî: mă duc după lemne; cine știe, poate oi găsi. Își virî patru-cinci ziare între haină și cămașă, își ascunse sub palton un ferăstrău ascuțit și astfel echipat ieși în noapte, urmărit de privirile lungi, pline de speranțe ale familiei. Foșnetul hirtiei se auzea la fiecare pas al lui Marcovaldo.

Să te duci după lemne în oraș: o vorbă goală! Marcovaldo se îndreptă însă imediat spre o grădiniță publică ce se afla la răspîntia a două străzi. Totul era pustiu. Marcovaldo studie plantele golașe, una cîte una, gîndindu-se la familia lui care îl aștepta clătănind din dinți...

Într-adevăr, acasă, micuțul Michelino, dîrdîind și clătănind și el din dinți, citea o carte de povești împrumutată de la biblioteca școlii. În carte era vorba de un copil, fiul unui tăietor de lemne, care pleca cu secura pentru a tăia crăci în pădure.

— Acolo trebuie să mă duc — își spuse Michelino! Acolo cu siguranță că sînt lemne!

Născut și crescut la oraș, nu văzuse niciodată vreo pădure.

Zis și făcut: puse la cale o expediție cu cei doi frați. Unul luă o toporișcă, altul un cîrlig, celălalt o frînghie, își luară ziua bună de la mama și plecară în căutarea unei păduri.

Mergeau prin orașul puternic luminat și nu vedeau decît case; de pădure, nici urmă. Întilneau rar cîte un trecător, dar nu îndrăzneau să-l întrebe unde se află pădurea. Astfel, ajunseră la marginea orașului, acolo unde începea o autostradă.

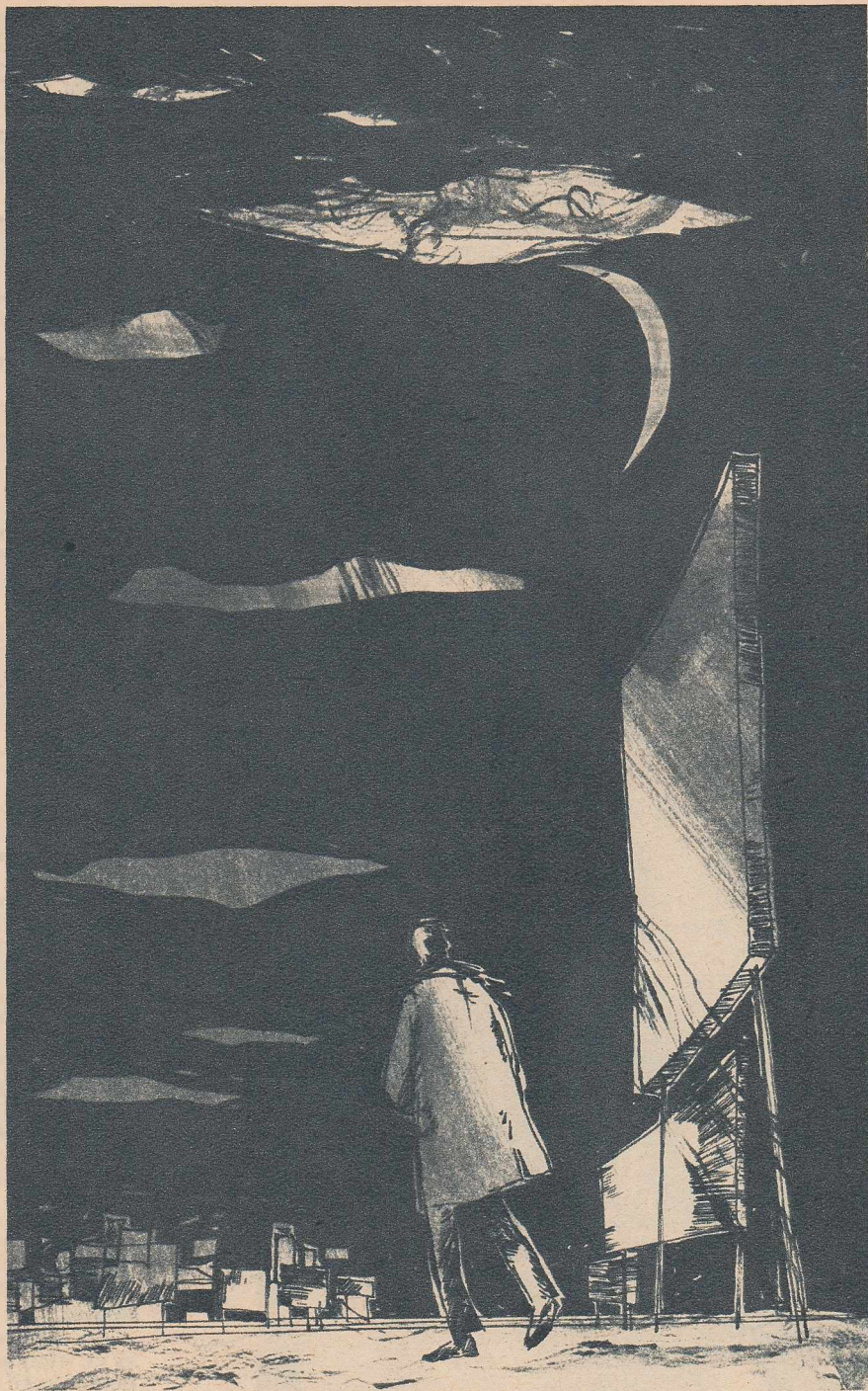
Pe marginile autostrăzii, copiii văzură deodată pădurea: o vegetație deasă de arbori ciudați le împiedica vederea cîmpiei. Acești arbori aveau trunchiurile ascuțite de tot, drepte sau oblice, iar frunzișul le era plat și întins, cu formele și culorile cele mai ciudate, cînd le lumina farurile vreunui automobil care trecea în viteză. Erau ramuri în formă de tuburi de pastă de dinți, de sticle, de pneuri, de brici; altele — ca în povești — luau infățișare de oameni, ba, închipuiau vaci de lapte și toate, da' toate ramurile astea erau pline de un frunziș alcătuit din literele unui întreg alfabet.

— Ura! — spuse Michelino — asta e pădurea!

Și frații priveau încîntați luna ce răsărea printre acele umbre ciudate.

— Cît e de frumos!...

Dar Michelino le reaminti îndată scopul pentru care veniseră acolo: lemnele. Atunci

Pădurea de pe autostradă

de
Italo CALVINO

doborîră un pomișor în formă de floare galbenă, îl făcură bucățele și-l duseră acasă.

Marcovaldo se întoarce și el cu o mică încărcătură de ramuri umede și găsi soba aprinsă.

— De unde le-ai luat? — întrebă el și arată resturile afixului de placaj care, fiind subțire, arsesse foarte repede.

— Din pădure! — spuseră copiii.

— Ce pădure?

— Aia de pe autostradă. E plină de pomi!

Dat fiind că lucrul era atît de simplu și că erau iarăși fără lemne, merita să urmeze exemplul copiilor. Marcovaldo ieși din nou cu ferăstrăul și se duse și el pe autostradă.

Agentul Astolfo din serviciul circulației era puțin miop, și noaptea, mergînd pe motocicletă să-și facă slujba, ar fi avut nevoie de ochelari; dar nu-i punea de teamă să nu fie prost notat de șefi din această pricină.

În seara aceea, se semnalase faptul că pe autostradă o ceată de ștângari aruncase jos unele reclame. De aceea agentul Astolfo porni în anchetă.

Pe marginile șoselei, pădurea de ciudate figuri, cu nutre dojenitoare și gesticulînd într-una, îl însoțea pe Astolfo, care ostentîndu-și bieții ochi, o cerceta cu băgare de seamă. Iată că, deodată, la lumina farului motocicletei, observă pe un ștângar cocoțat pe o reclamă. Astolfo frînează brusc:

— Ei! Ce faci acolo, mă? Dă-te jos imediat!

Ala nici nu se mișcă, ba îi mai scoate și limba. Astolfo se apropie mai bine și vede că e reclama unei specialități de brînză, cu un copil grăsun care-și linge buzele.

— Da, da, exclamă Astolfo, și pleacă din nou.

După puțin timp, la umbra unei reclame mari, farul motocicletei luminează o biată față speriată.

— Stai! Să nu încerci să fugi!

Dar nu fuge nimeni: e doar un chip omenesc suferînd, pictat în mijlocul unui picior plin de bătăături: e reclama unui leac împotriva bătăturilor.

— Oh, scuzați! — spuse Astolfo — și iar pleacă mai departe.

Reclama unei comprese împotriva durerilor de cap infățișa un uriaș cap de bărbat, cu miinile puse pe ochi de durere. Astolfo ajunge în dreptul ei și farul îl luminează pe Marcovaldo, cocoțat în vîrf, care cu ferăstrăul încearcă să taie o bucată din reclamă. Orbit de lumină, Marcovaldo se face mic de tot și rămîne acolo nemișcat, agățat cu o mină de o ureche a celui cap de uriaș, iar cu altă mină țînînd ferăstrăul care a și ajuns la mijlocul frunții.

Astolfo studiază cu atenție reclama și spune:

— Ah, da: compresele Stap-pa! O reclamă de efect! A nimerit-o bine! Omulețul acela, colo sus, cu ferăstrăul înseamnă migrena care taie capul în două! Am priceput numaidecît ce este!

Și pleacă iarăși satisfăcut.

Totul e tăcere și îngheț. Marcovaldo scoate un suspin de ușurare, se așază din nou pe trepidul incomed și-și reia lucrul. Spre cerul luminat de lună răzbate slabul scîrțit al ferăstrăului tăind în lemn.

Traducere din limba italiană de
Tatiana ULMU
Ilustrație de Mihai VULCĂNESCU

Primii... cosmonauți: Dedal și Icar.
Dar Icar s-a apropiat prea mult de
Soare — spune legenda — și s-a
prăbușit în mare.

PIONIERII DRUMURILOR LUNARE

În zilele noastre când se pun bazele „asaltului” pașnic al Lunii, când căile viitoarelor expediții extraterestre se discută multilateral la conferințe științifice internaționale, în paginile ziarelor și ale publicațiilor academice, aselenizarea unui astronaut a devenit o problemă a viitorului apropiat. De aceea, credem interesant să ne oprim puțin asupra „pionierilor” expedițiilor lunare, asupra acelor care, fie prin mijloacele științei s-au apropiat de tainele Selenei. Căci din cele mai vechi timpuri, Luna i-a atras în egală măsură pe oamenii de știință și pe artiști.

Stiati că cea mai veche descriere a unei călătorii în lumea astrilor datează din anul 3200 înaintea erei noastre? Ea a fost scrisă pe un cilindru de pământ ars și au descoperit-o arheologii cu prilejul unor săpături efectuate în Irak, în biblioteca regelui Asurbanipal. În această povestire se vorbește despre cutezătorul Etan, care s-a ridicat atât de sus spre ceruri, încât Pământul i-a apărut ca „o piine într-un coș”, pentru ca apoi să dispară cu totul în depărtări.

SFATURI PENTRU ASTRONAUȚI... ÎN „BHAGAVADGITA”

Primele referințe literare concrete despre Lună le găsim în poemul filozofic indian „Bhagavadgita”, în care se dau „sfaturi” celor ce vor să călătorească într-acolo.

Una dintre cele mai interesante călătorii închipuite pe Lună a fost însă descrisă de scriitorul și filozoful grec pe care Friederich Engels l-a numit „Voltaire-ul antichității clasice”, Lucian din Samosata. Acesta povestește despre o corabie cu pinze care a fost surprinsă de o furtună năprasnică în largul mării. Vântul a fost atât

de puternic, încât a ridicat vasul în aer și l-a purtat zile la rind prin oceanul aerian. Corăbierii au ajuns la țărmlul unei insule sclipitoare, care nu era alta decât Luna, și acolo au fost întâmpinați de locuitorii acesteia.

„Eram de acum de șapte zile și de tot atitea nopți în călătoria noastră aeriană, când am zărit—in a opta zi— un fel de Pământ aidoma unei insule mari, strălucitoare, de forma unei bile, care răspindea în juru-i o lumină puternică. Ne-am îndreptat spre această insulă; am acostat, am coborât pe țărml; fiind am privit în jur, am constatat că e locuită și cultivată. Ce-i drept, ziua nu puteam desluși de aci cine știe ce; dar cum s-a lăsat noaptea, s-au arătat prin apropiere și alte insule, unele mai mari, altele mai mici, toate de culoarea focului. De asemenea, am zărit departe, sub noi, un alt pământ, cu orașe și fluvii și mări și păduri și munți și am dedus că e Pământul nostru...”

Într-o altă povestire, Lucian arată că un erou al său, Icaromenippus, s-a folosit de niște aripi de pă-

I. M. ȘTEFAN

(Continuare în pag. 10)

sări mari cu ajutorul cărora și-a luat zborul din înaltul Olimpului spre Lună. Atunci când a împins însă cutezanța mai departe, avîntîndu-se spre stele, zeii i-au luat aripile și l-au adus înapoi pe Pămînt...

O SUTĂ DE ISTORISIRI

În vechime mulți credeau că aștrii sînt atît de apropiați, încît un vultur puternic te poate duce pînă la ei. În folclorul popoarelor se găsesc basme și legende despre „scări fermecate”, care ar fi permis unor oameni îndrăzneți să se urce pînă la Lună.

Uneori călătoriile imaginare în alte lumi se îmbină cu vizite ale făpturilor extrapămîntene pe planeta noastră. Diogenes Laertius susținea, de pildă, că marele filozof grec Heraclit a cunoscut personal un locuitor al Lunii! Istoricul Plutarh era de părere că seleniții — presupușii locuitori ai Lunii — o duc foarte bine, deoarece... nu au de suferit nici de pe urma vîntului, nici a ploii.

cum pot să viziteze oamenii Luna cu ajutorul dracilor, care vin în număr mare „să-i ridice în sus”.

RACHETELE LUI CYRANO

Cyrano de Bergerac, scriitor francez din secolul al XVII-lea, a descris la rîndul său o călătorie imaginară pe Lună și pe Soare, realizată cu ajutorul unui soi de rachete care se aprind una după alta. Ajuns pe Lună, eroul face cunoștință cu civilizația înaintată a seleniților. Aceștia vorbesc o limbă compusă din melodii, se hrănesc cu aburii mîncărilor, utilizează versurile în locul banilor și dorm pe un așternut de flori. Înălți de patru metri, ei preferă totuși să umble... în patru labe.

În veacul al XIX-lea și al XX-lea au apărut minunatele romane ale lui Jules Verne și H.G. Wells. Folosind ghiulele, aparate de zbor bazate pe substanțe antigravitaționale și alte mijloace, eroii creați de acești scriitori zboară în jurul Lunii, coboară pe suprafața

nautică, știința zborului în spațiul cosmic.

Se cunosc progresele uriașe realizate de această știință în ultimii ani. Dar nu despre aceasta ne propunem să vorbim în cele ce urmează, ci despre precursorii, mai îndepărtați și mai apropiați, ai selenografiei de astăzi.

... CÎND AU PIERIT LUNA, VINERÎ ÎN LUNA LUI FĂURAR

„Să se știe că de cînd au pierit Luna, Vineri în luna lui Făurar, în 3 zile, în ziua de sâmbie, sara pe la miezul nopții. Atunci au fost mare frică pe la tot omul care se teme de Dumnezeu... Nu multă vreme de cînd au pierit Luna, s-au cutremurat Pămîntul, să fi cutremurat ca jumătate de ceas. Și atunci cînd au pierit Luna, au tras clopotul pe la miezul nopții și cine l-au auzit, s-au mirat ce este. Că oamenii sînt proști și eu am scris Văsăli Marcociu, cînd seadam la Prăjești”.

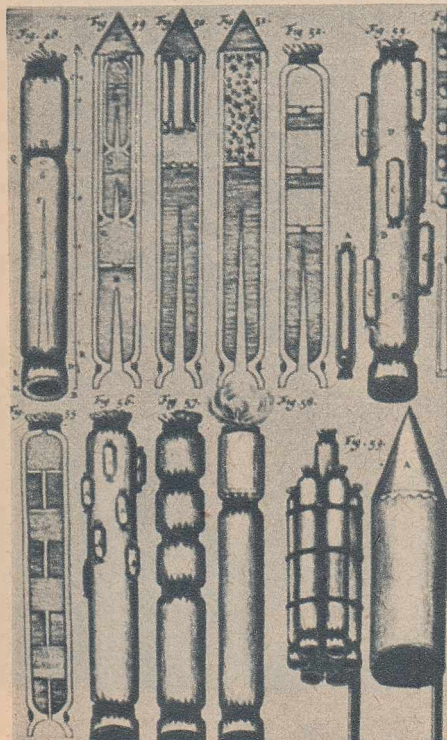
Acest fragment dintr-o notare a unui contemporan cu privire

mea lor? Născocirile fanteziei și superstițiile, care închipuiau pe Lună întimplări și făpturi de pe Pămînt, au rămas de aceea predominant de-a lungul multor veacuri. Filozoful Aristotel a contribuit, în această privință, la menținerea confuziei, elaborînd teoria (adoptată secole mai tîrziu de biserică) după care toate corpurile cerești se deosebesc de obiectele pămîntesti prin perfecțiunea lor și mai ales prin forma lor sferică de săvîrșită, petele vizibile pe Lună fiind considerate de el... oglindirea mării și continentelor terestre

O ZI ÎNSEMNATĂ ÎN ISTORIA ȘTIINȚE

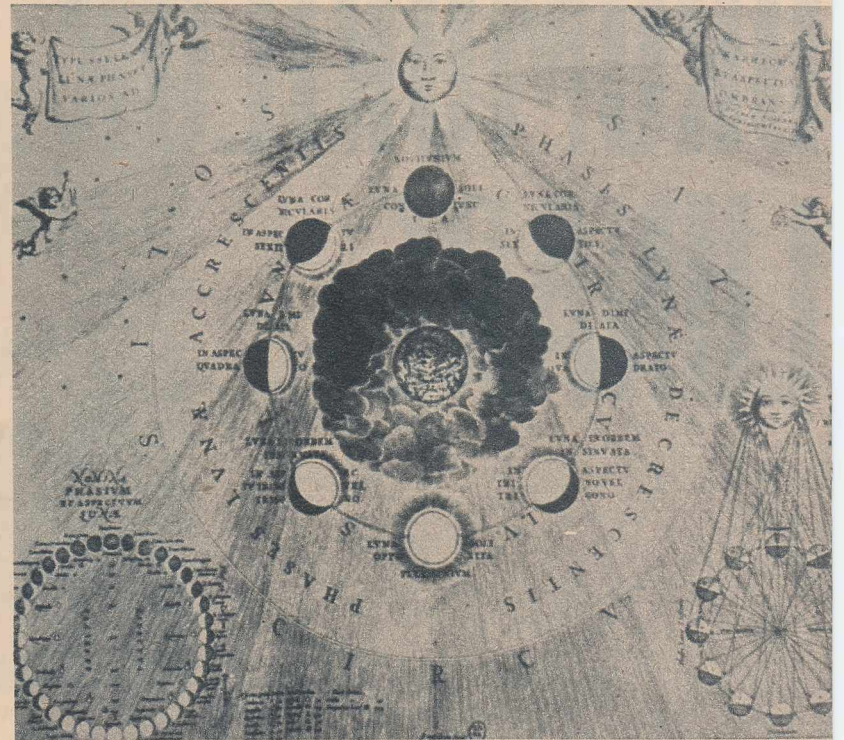
A venit Renașterea, una din cele mai luminoase epoci din istoria omenirii.

În anul 1610 a apărut în tipar niște Italicei o carte cu un titlu neobișnuit: „Vestitorul stelelor, care anunță mari și uimitoare privești, pe care le supune atenției filozofilor și astronomilor, privești care au fost observate de Galileo

Rachete de acum trei secole. Ele sînt reproduse dintr-o carte a generalului polonez Kasimir Semionovici, apărută în 1650.

Explicarea fazelor Lunii în atlasul lui Cellarius din 1708. →

În evul mediu nu s-au scris decît puține povestiri despre călătorii extrapămîntesti. O dată cu Renașterea însă, interesul deșteptat de marile descoperiri astronomice ale vremii a dat un nou avînt literaturii pe care azi am denumi-o științifico-fantastică. Atunci apar „O sută de istorisiri ale unor zboruri în Lună”, se scriu cărți care propun vizitarea Lunii, ba chiar un scriitor englez, Francis Godwin, sugerează ca mijloc de tracțiune... un stol de lebede dresate.

Kepler a fost un mare astronom, dar nu s-a putut sustrage influențelor mistice din vremea lui, ceea ce l-a făcut, între altele, să se dedea unor practici astrologice. Și el era convins că pe Lună se poate ajunge prin... magie. Într-o povestire a sa intitulată „Somnium”, un demon zugrăvește minunata insulă „Levania”, care nu-i alta decît Luna. Oamenii care vor să călătorească acolo trebuie să fie prevăzători, căci locuitorii ei sînt demoni; în timpul eclipselor de Lună, aceștia coboară pe Terra, folosind „podul” umbrei aruncate de Pămînt. Mai departe, demonul descrie

ei și trăiesc acolo aventuri de neînchipuit.

Mai puțin științifică, dar foarte reușită sub aspect literar este o navelă a lui Edgar Poe despre o călătorie spre Lună în... balon. Eroul său, Gordon Pym, convinge pe un selenit să se întoarcă cu el pe Pămînt, pentru a povesti celor neîncrăzători despre existența locuitorilor Lunii.

În literatura română este cunoscut romanul lui Henric Stahl „Un român în Lună” (1914), care a avut un puternic răsunet printre cititori. În Lună, românul astronaut întâlnește un marțian. Cu tot subiectul său îndepărtat de „cele pămîntesti”, Stahl nu uită de globul terestru, găsind numeroase prilejuri de a face aluzii la politicianismul veros al vremii și exprimîndu-și amărăciunea pe care o resimte față de viața de toate zilele.

La sfîrșitul veacului al XIX-lea s-au pus bazele unei noi științe, chemate să rezolve prin mijloacele tehnicii moderne ceea ce atîtea basme și romane concepuseră numai în imaginație. Este vorba de astro-

la o eclipsă de Lună produsă la 3 februarie 1793, arată limpede cum interpretau oamenii lipsiți de cunoștințe științifice, fenomenul cosmic al eclipselor. Întunecarea Lunii sau a Soarelui era considerată drept un „semn” al voinței divine, prevestitor de nenorociri.

Dezvoltarea selenografiei este într-o măsură legată de observarea eclipselor, dar bineînțeles ea a pornit și de la numeroase alte fenomene.

Încă din vechime, o seamă de filozofi au încercat să pătrundă natura misteriosului astru al nopților. Astfel, filozoful grec Anaxagora înțelesese că Luna este un corp ceresc ca și Pămîntul, cu „munți și văi”, de aceeași părere fiind și marele Democrit. Vestitul matematician grec Pitagora a mers chiar mai departe, susținînd că Luna este „un pămînt asemănător celui pe care-l locuim”.

Ideile astronomice juste susținute de acești mari filozofi ai Greciei antice n-au fost însă luate în seamă. Cine să-i creadă, din moment ce nu-și puteau dovedi spusile cu mijloacele științei din vre-

Galilei cu ajutorul lunetei inventate de curînd de el, pe fața Lunii pe nenumărate stele fixe, în Calea Laptelui, în stelele nebuloase și îndeosebi la observarea celor patru planete care se mișcă în jurul lui Iupiter în diferite intervale de timp...“ Ne oprim aci cu reproducerea titlului, pe care Galilei l-a făcut peste măsură de lung, așa cum se obișnuia pe atunci.

Ziua de 7 ianuarie 1610, cînd învățatul a contemplat pentru prima dată prin luneta sa „nimic-toarele privești” ale cerului, este o dată însemnată pentru istoria astronomiei, ba chiar a întregii științe. Un om s-a „apropiat” atunci pentru prima oară, prin puterea lentilelor, de corpurile cerești și le-a putut vedea mai mardecît milioanele de oameni care le-au privit pînă la el cu ochiul liber. A reușit astfel foarte clar că natura acestor corpuri nu este esențialmente diferită de cea a obiectelor terestre.

Aceste descoperiri epocale au infuriat peste măsură pe reprezentanții bisericii catolice, care își dădeau seama că adevărul științei

fic nu se potrivea cituși de puțin cu învățătura lor despre alcătuirea lumii. Mult timp ei au declarat că luneta lui Galilei nu este altceva decât o „unealtă a diavolului“ și au oprit cu strășnicie pe drept-credincioși să se folosească de ea.

Imaginile observate prin lunetă dovedeau însă în mod limpede că, asemenea Pământului, suprafața Lunii prezintă un relief agitat, cu ridicături mari și cavități adânci, iar petele solare, descoperite tot de Galilei, răpeau pînă și Soarelui nimbul înșelător al desăvîșirii.

Se știe că, la fel ca alți mari învățați ai Renașterii, Galilei a fost persecutat de biserică, iar cărțile sale afurisite. Însă adevărurile descoperite de el au trezit un interes imens printre oamenii înaintați ai vremii. Progresul științei,

de care aveau nevoie navigatorii, meseriașii, neguțătorii, nu a putut fi stăvilit. Studiul Lunii a fost reluat și adîncit tot mai mult.

PRIMA HARTĂ

Prima hartă a Lunii a fost schițată în 1645 de către savantul polonez Jan Hevelius, fiind publicată în cartea sa „Selenografia sau descrierea Lunii“. De altfel, Hevelius și Riccioli s-au numărat, alături de Langrenus, printre primii selenografi de seamă. Urmînd pilda lui Galilei, ei au măsurat cu mîgală înălțimea munților lunari, după lungimea umbrei lor, și au întocmit evidența formațiunilor lunare observate.

Studiind cu lunetele lor slabe astrul argintiu, primii selenografi,

din secolul al XVII-lea, au vrut însă să descopere acolo mai multe asemănări cu Pământul decât există efectiv. Galilei reușise să dovedească că Luna este un corp ceresc ca oricare altul, smulgîndu-i mania misterioasă făurită de neștiința oamenilor; continuatorii săi socoteau că, descoperind tot mai multe asemănări cu planeta noastră, ei merg pe urmele genialului învățat. Acest lucru s-a răsfrînt în mare măsură în felul cum au botezat diferitele formațiuni lunare. Întinderile luminoase le-au numit „continente“, iar părțile închise la culoare nu s-au sfiit să le boteze „mări“. În realitate, aici avem de-a face doar cu roci care reflectă în mod deosebit razele Soarelui: rocile „continentale“ le răsfrîng mai puternic, iar rocile „mărilor“

evidentă“. Acest început a fost urmat de progrese rapide.

UN FAPT SURPRINZĂTOR

Hărțile Lunii sînt mai bune, mai precise, decât hărțile anumitor zone ale Pământului! Aceasta deși geograful locuiesc chiar pe globul terestru, în timp ce Luna este privită de astronomi de foarte departe. Ciudat, dar adevărat. Unele regiuni din inima Braziliei, din înghetata Antarctidă și din alte ținuturi terestre sînt mai slab cartografiate decât oricare dintre regiunile lunare aflate pe emisfera îndreptată spre noi. Selenografii au fost, din unele puncte de vedere, avantajați față de geografi, deoarece cei dinții privesc Luna din observator, folosindu-se de telescop sau lunetă, fără a fi nevoiți să întreprindă în acest scop călătorii îndepărtate, uneori în regiuni puțin accesibile. Discul lunar le apare ca o adevărată hartă în relief, ale cărei contururi li se dezvăluie de la început cu o mare precizie, mai ales că suprafața satelitelui pămîntesc nu este învăluită nici de atmosferă și nici de nori.

Care este însă configurația emisferei invizibile? Așa cum rezultă din fotografiile obținute în 1959 de Lunik III, ea nu se deosebește esențialmente de emisfera întoarsă spre Pămînt.

Cu aceasta iată-ne ajunși în plină eră cosmică.

ȘI ACUM... ÎN RACHETĂ!

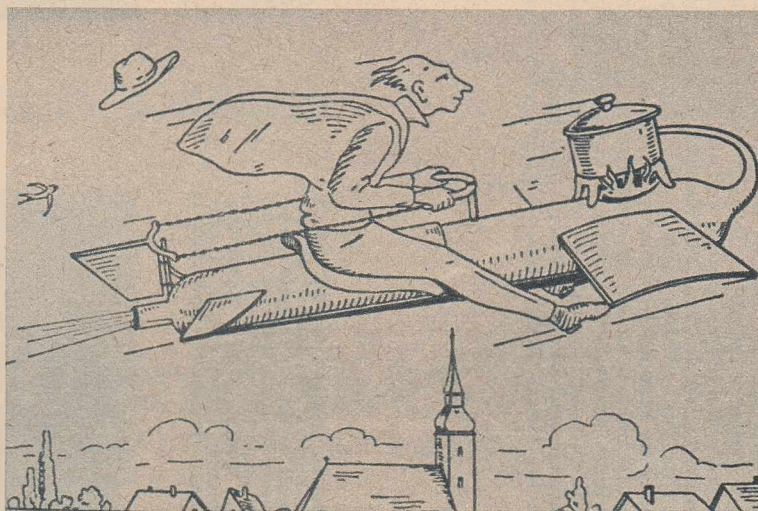
Cunoștințele acumulate pînă acum cu privire la satelitul natural al Pământului sînt foarte numeroase și bine fundamentate. Cu o hartă în mînă, alcătuită de pe Pămînt, viitorii cosmonauți se vor putea cu greu rătăci, o dată ajunși pe mult visata Selene. Cu toate acestea, bineînțeles, există o seamă întreagă de probleme pe care numai astronautica le va putea rezolva și care de pe Pămînt nu sînt rezolvabile.

Astfel, în ciuda elaborării a numeroase ipoteze, structura biologică și mineralogică a Lunii nu a putut să fie pînă acum stabilită. Există o veche controversă între savanții care presupun că solul lunar este acoperit de un strat gros de pulbere (datorită acțiunii distructive a meteoriților sau depunerii de cenușă vulcanică) și acei care cred că solul lunar are o structură spongioasă, buretoasă. Tot atît de mult dezbătută este și natura circurilor lunare, cele mai tipice formațiuni ale reliefului, socotite de unii drept cratere meteorice (găuri săpate în solul lunar de meteoriți), iar de alții drept produse ale activității interne a Lunii, munții inelari fiind priviți de aceștia din urmă drept lacuri de lavă solidificată. Enigmatică este și natura așa-ziselor „raze“ lunare, a căror aureolă este vizibilă în jurul citorva circuri mari și mici. Aprige discuții se poartă în privința activității vulcanice de pe Lună. În sfîrșit, pentru a încheia această foarte incompletă enumerare a „tainelor“ Lunii, să amintim din nou despre disputa dintre savanți în ce privește posibilitatea existenței vieții pe satelitul Pământului.

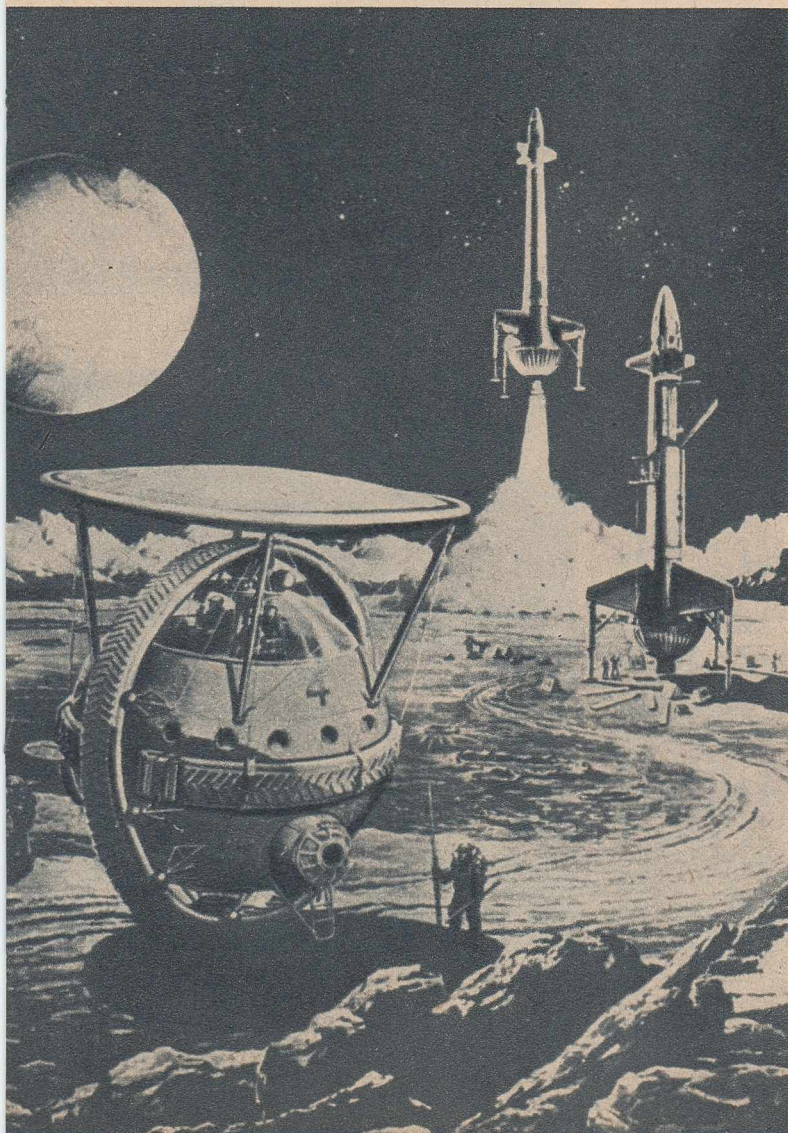
Nu ne mai desparte decât puțină vreme de clipa cînd primul om va pune piciorul pe Lună. Și atunci, poate în numai cîteva ore sau în numai cîteva zile, multe din enigmaticele care au frămîntat pe selenografi și care au inspirat pe literați de-a lungul secolelor își vor găsi răspunsul.

I. M. ȘTEFAN

Plonierii zborului cu ajutorul rachetelor au devenit nu o dată victimele caricaturistilor. În 1841 englezul Charles Golithly a obținut un brevet pentru un vehicul de zbor propulsat de o rachetă... cu aburi. Iată cum l-a înfățișat un caricaturist pe inventator. →

Secolul XX... Protecția unei stațiuni lunare locuite, de forma unei sfere. Pe cînd o fotografie, nu un desen? ↓

mai slab. Pe de altă parte, „continentele“ se află la un nivel mai ridicat și sînt mult mai accidentate ca relief decât „mările“. Acestea din urmă se asemeșcă de fapt cu gigantice șesuri, sau, dacă ținem seama de nivelul lor, cu niște mari depresiuni.

DOMNUL DAGUERRE FOTOGRAFIAZĂ LUNA

Secolul în care selenografia a progresat în mod deosebit a fost secolul al XIX-lea. Prima descriere completă a feței vizibile a satelitelui nostru a dat-o harta întocmită de astronomii W. Beer și I. Mädler. Terminată în 1834, aceasta avea un diametru de 95 cm și uimea prin mulțimea detaliilor înscrise pe ea. O jumătate de veac mai târziu, în 1878, un alt astronom, Julius Schmidt, a întocmit o hartă lunară și mai vastă, cu un diametru de doi metri. Rod al unei munci neîntrepuște de 34 de ani, harta lui Schmidt a pus în umbră, prin minuțiozitatea ei, toate realizările anterioare. Precizia este ilustrată între altele de faptul că numărul circurilor care figurează în ea se ridică la 32.856!

Hărțile de care am vorbit pînă acum au fost hărți desenate. Trebuie însă menționat că tot în secolul trecut, astronomia a primit un ajutor de neprețuit din partea fotografiei.

Prima fotografie astronomică a fost chiar aceea a Lunii. La 7 ianuarie 1839, membrii Academiei de științe ai Franței au aflat, dintr-o comunicare a marelui astronom François Arago, că „domnul Daguerre a izbutit să arunce imaginea Lunii, formată în focarul unei lentile de putere mijlocie, pe unul din ecranele sale, unde a lăsat o urmă

pe scurt

Flacăra

agenda

■ Violonistul Ion Voicu, artist emerit, a concertat la Onești. În program au figurat: Beethoven, Ciprian Porumbescu ■ Coproducția cinematografică franco-cehoslovacă „Dormi liniștită, Caterina”, realizată de regizorul francez Eduard Molinaro, va fi terminată în aprilie 1964 ■ O nouă operă românească, „Glasurile primăverii”, de Aurel Giroveanu (libretul: Erastia Sever și Mihail Joldea, în colaborare cu Septimiu Sever), a fost înscrisă în repertoriul operei bucureștene ■ Luchino Visconti a întemeiat, împreună cu Rina Morelli și Paolo Stoppa, compania „Grupul teatrului liber din Roma” ■ Apare în curând, cu prilejul celei de-a 80 aniversări a lui G. Ciprian, un volum omagial de teatru cu câteva din piesele sale ■ Cântăreața de muzică ușoară Betty Curtis interpretează rolul Musettei într-o ediție modernizată a „Boemii”, datorită compozitorului și interpretului francez de muzică ușoară Gilbert Bécaud ■ În cursul lunilor august și septembrie orchestra de muzică ușoară libaneză condusă de Samson Boy va da o serie de concerte în țara noastră ■ Regizorul italian Michelangelo Antonioni a dat în judecată firma spaniolă care a distribuit în Spania filmul său „Eclipse”. „Nu recunosc ca fiind a mea ediția trunchiată care rulează la Madrid”, a declarat Antonioni ■ Premiera Teatrului de estradă din Deva, „Vacanță muzicală”, de Angel Grigoriu, Romeo Iorgulescu și Mircea Block va fi prezentată în Capitală la începutul lunii viitoare ■ Se pregătește un nou film despre Mata Hari. În rolul celebrei spioane din timpul primului război mondial, probabil Jeanne Moreau ■ Cunoscuta pianistă sovietică Marina Mdivani, laureată a concursului „Marguerite Long” 1961, va concerta pentru prima oară în S.U.A., în octombrie, cu orchestra din Philadelphia ■ Piese înscrise în repertoriul Teatrului de stat din Piatra Neamț, pentru stagiunea viitoare: „O singură viață” de Ionel Hristea și „Casa cu două intrări” de Calderon ■ Cel mai bun Othello al zilelor noastre — iată păreră presei vieneze despre interpretarea dată de tenorul bulgar Dimităr Uzunov rolului din opera lui Verdi ■ 4.000.000 de bucățele dintr-un porțelan special au fost utilizate de artiștii Jules Perahim și Ștefan Constantinescu în crearea mozaicului lor montat pe frontonul Casei de cultură din Mangalia ■ Baletul „Iancu Jianu” (muzica: Mircea Chiriac) va constitui una din premierele stagiunii din toamnă a Teatrului de operă și balet al R.P.R. ■ Orson Welles și-a propus să realizeze un film după „Crimă și pedeapsă”. În rolul principal, Maximilian Schell ■ La Moscova este deschisă o mare expoziție (900 de expozate) consacrate lui Maikovski, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de la nașterea poetului ■ Pentru cei mici, o nouă premieră în pregătire la „Țândăria”: „Eu și natura moartă”. Regia, Margareta Niculescu ■ Claudette Colbert își va face reîntrirea pe Broadway la 23 septembrie, într-o piesă a lui Hugh Williams ■ Duke Ellington, celebrul compozitor negru și șef de orchestră de jazz, întreprinde în septembrie un turneu în Orientul Mijlociu și în Asia de sud-est ■ Studoul „Al. Sahia” realizează un interesant documentar despre opera literară a lui Mihail Sadoveanu. Regizor — Gh. Horvath, operator — P. Gheorghe.

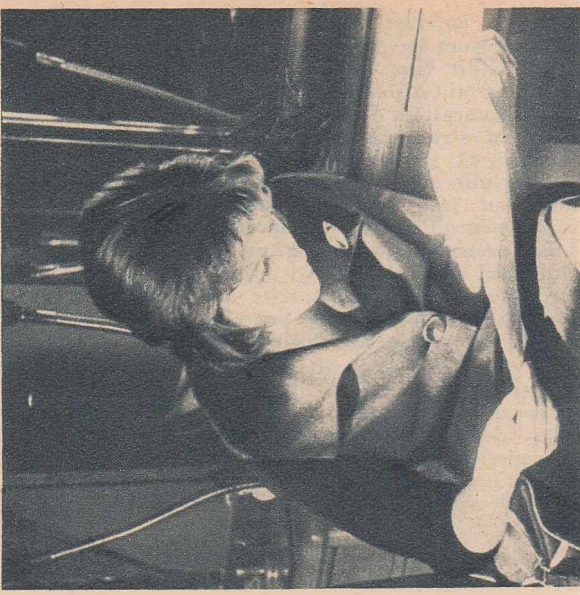
Fotografia noastră vi-l prezintă pe academicianul Zaharia Stancu la masa sa de lucru. Scriitorul ne-a anunțat că noul său roman „Pădurea nebulă” e în curs de apariție. Acțiunea cărții se petrece între anii 1919 și 1920 și face parte din ciclul „Descult”, binecunoscut cititorilor din țară și de peste hotare. Actualmente, Zaharia Stancu lucrează la romanul intitulat „Filimona”, în care sînt înfățișate aspecte din nolle realități ale satului nostru (firul acțiunii romanului purtîndu-se între anii 1958 și 1962).

Prima premieră din viitoarea stagiune a Teatrului de operă și balet al R.P.R. va fi opera „Bal mascat” de Giuseppe Verdi. Direcția muzicală a fost încredințată dirijorului Efgizio Massini, iar regia lui Jean Rinzescu. În distribuție: Zenaïda Pally, Nicolae Herlea, Elena Cernel, Dan Iordăchescu, Ladislau Konya, Octay Enigărescu, Maria Volosescu, Vera Rudeanu, Cornel Stavru și alții. În fotografie: baritonul Dan Iordăchescu pregătindu-se pentru rolul Renatto.

Piesa „Febre” a dramaturgului Horia Lovinescu a văzut lumina rampei și la Teatrul dramatic „Pușkin” din Moscova. Conducerea teatrului a încredințat piesa unui colectiv tinăr, în frunte cu regizoarea Svetlana Anapolskaja. Actrița Elena Martinova, de exemplu (în fotografie), interpreta rolului Neili, nu are decît 21 de ani fiind abia la al treilea rol în cariera ei artistică. Interpretul lui Toma este actorul Gheorghe Șeviov. Spectacolul, conceput pe linia unei subtile analize psihologice, se bucură de succes.

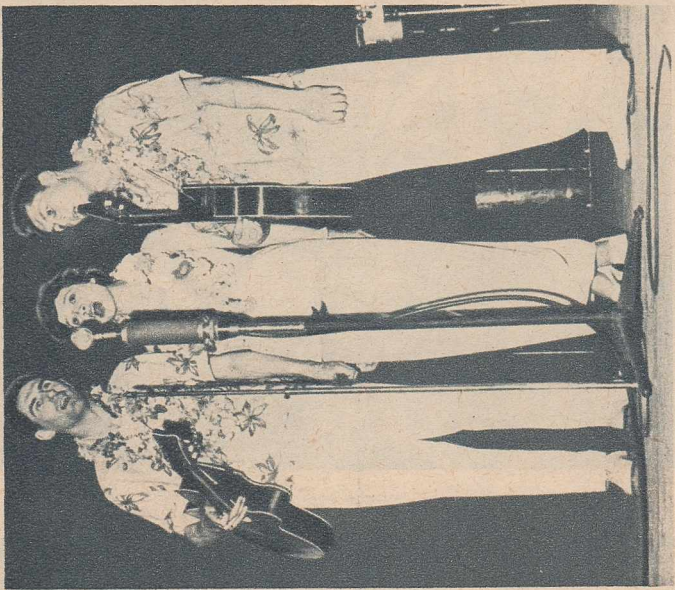
55.000 de spectatori au fost prezenti pe stadionul Wembley din Londra, pentru a urmări palpitanta întâlnire de box dintre negrul american Cassius Clay și englezul Henry Cooper. Fotoreporterii au surprins printr-o spectacolă și un celebru cuplu de actori: Elizabeth Taylor și Richard Burton. După cum se știe, ei sînt protagoniștii filmului-gigant "Cleopatra", de curînd terminat, în care Elizabeth Taylor interpretează rolul Cleopatrei, iar Richard Burton pe cel al lui Marc Antoniu.

Premiul "Formentor" pentru literatură, acordat anual de un grup de editori din 7 țări celui mai bun manuscris înedit, a fost obținut anul acesta de scriitorul spaniol stabilit la Paris, Jorge Semprun. Lucrarea premiată este romanul "Marea călătorie", în care autorul descrie suferințele pe care tânărul Manuel le îndură în timpul transportării sale de către hitleriștii, ca deținut antifascist, într-un vagon plumbuit de la Compiègne (Franța) în lagărul de la Buchenwald. Se pare că romanul are un caracter autobiografic.

Printre formațiile de peste hotare care vor concerta în această lună în diferite orașe ale țării noastre se află și orchestra de muzică ușoară "Kucera" din R.S. Cehoslovacă. Soliștii vocali ai concertelor vor fi Martha Kucerová, Václav Kucera și Bohumil Zeman. În repertoriu: cîntece din Indonezia, Bolivia, Peru, Mexic. Turneul orchestrelor "Kucera" se va desfășura între 11 și 31 august. Oaspeții se vor întîlni cu publicul din Capitală în zilele de 18, 19 și 20 august.

Cîteva din sălile bucureștene de expoziție prezintă în aceste săptămîni de vară lucrările unor artiști plastici din diferite orașe ale țării. Un grup de artiști clujeni — sculptorul Romulus Ladea și pictorii Liviu Florian, Ion Mișea, Lucia Pîso, Paul Sima — au expus la Galeria fondului plastic din str. Kirov nr. 1. În sala de pe bd. Magheru nr. 20 pot fi văzute lucrările de pictură și grafică ale artistului țegan Dan Hatmannu. În fotografie: Dan Hatmannu în mijlocul lucrărilor sale.

Noua premieră a Teatrului satiric muzical "C. Tănase" — "Palatul melodiilor" de Al. Andî, Radu Stănescu și Mircea Crișan cu muzica de Radu Șerban, Vasile Veselevschi și Gelu Solomonescu — va fi prezentată în stațiunile de pe litoral. Turneul întreprins de colectivul Teatrului "C. Tănase" va avea loc între 7 și 26 august. Regia spectacolului aparține lui Nicolae Frunzetti. În fotografie: Mircea Crișan, care e coautor și unul dintre protagoniștii acestui spectacol.

Din filmele produse recent de cinematografia poloneză semnalăm comedia "Puștoaica", realizată de un regizor cu experiență — Leonard Buczkowski. Filmul, o comedie plină de vervă, care istorisește povestea unei fete crescută de familiile a doi prieteni — un medic și un sofer — vizează cu armele satirice anumite moravuri învechite. În rolul "Puștoaicei", tinăra actriță Anna Prucnal pe care o cunoaștem din filmul regizoratului bulgar Ranghel Vilceanov — "Soare și umbră".

LEGENDA DESPRE MARELE COZONAC

de Henry GRAND
zlarist englez

↑
„Tineretul orea de lucru și nicidecum să stea la coadă pentru pomană”, „Dezvoltați comerțul est-vest!” — iată lozincile scrise pe placardele purtate și de tinerii din Newcastle, care alături de mii de șomeri din întreaga Anglie, au demonstrat în fața Camerei Comunelor din capitala britanică.

→
Cercul crizei se lărgeste. Iată-i pe tinerii muncitori de la șantierele navale așteptând în van în fața oficiului de plasare...

Treceam într-o zi posomorâtă prin Newcastle. La numai două sute de pași de locul unde privirea îmi fusese atrasă de jocul de lumini al firmei unui club de noapte am întâlnit, la un colț de stradă, un grup de tineri. Așteptau în fața unei clădiri la intrarea căreia se afla firma „Oficiu de plasare pentru tineri”. Băieții stăteau cu mâinile vîrîte în buzunarele pantalonilor și mă priveau cu o oarecare curiozitate, străduindu-se parcă să ghicească cine sînt și ce vreau.

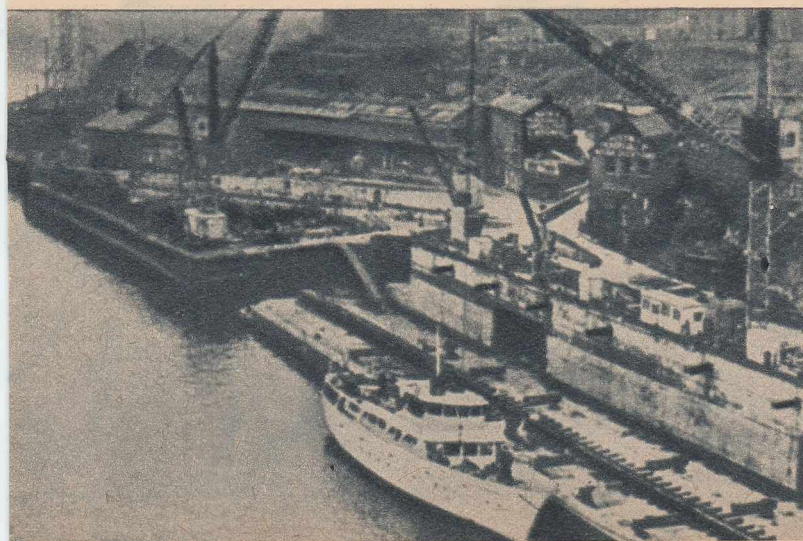
Am căutat să aflu ce profesie au. Cei mai mulți, înainte de a fi fost aruncați în stradă de către direcție, lucraseră la șantierul naval, de pe urma cărora trăiește — sau mai bine zis ar trebui să trăiască — jumătate din orașul Newcastle. L-am între-

bat pe unul dintre ei: „De ce nu încercați o altă meserie?” Și-a încrețit fruntea și mi-a aruncat o privire furioasă: „Poate îmi poți propune dumneata ceva?” Din spate, un alt tînăr mi se adresa în șoaptă: „Puteți cumva să-mi oferiți vreo slujbă? Primesc ori-

ce”. Dintre băieții mai tineri, între 15 și 16 ani, nici unul n-a cîștigat ca salariat permanent vreun penny măcar, de la terminarea școlii. Ici-colo cîte o muncă ocazională; asta-i tot. În rest, toți sînt nevoiți să se rezume la ceea ce le dă tatăl. Dar și în

„O tragedie din punct de vedere social” — astfel a fost caracterizat nivelul ridicat al șomajului din insulele britanice, de către un membru al cabinetului englez. O tragedie care se face simțită mai ales în South Wales, Merseyside, provinciile de nord-est, Scoția și Irlanda de nord — acolo unde industria grea se află în declin. Sursele oficiale vorbesc astăzi despre 600.000 de șomeri, deși în realitate se pare că este vorba de o cifră mult mai ridicată dacă socotim mai ales și pe muncitorii al căror program de lucru a fost simțitor redus (bineînțelese cu scăderea corespunzătoare a salariilor). Dar mai grăitoare decît aceste cifre este reacția oamenilor muncii asupra cărora s-a abătut flagelul șomajului — fie că aparțin industriei navale, celei a cărbunelui sau celei metalurgice. Semnificativ în acest sens este de pildă recentul asalt — în adevăratul înțeles al cuvîntului — dat asupra Parlamentului din Londra de 10.000 de șomeri reprezentînd toate regiunile țării — „manifestație unică prin amploarea ei în istoria Angliei după marea criză din anul 1933” (aprecierea aparține agenției France Presse).

Reportajul ziaristului englez Henry Grand se referă la starea de spirit a tinerilor fără lucru din localitățile cele mai lovite de șomaj din nord-estul Angliei.

Îngindurați, ei se îndreaptă pe drumul obișnuit spre locul de muncă: ce va fi mâine!...

Ultimul vas — un mic fahț — este în curs de finisaj. Apoi va înceta lucrul și la șantierul naval „Austin and Pickersgill”.

buzunarul acestuia de cele mai multe ori suflă vîntul. La ultimul recensămînt din această regiune de nord-est au fost înregistrați aproximativ 80.000 de șomeri. Cel mai greu loviți sînt muncitorii de la șantierul naval. Niciodată de la marea criză (de la începutul deceniului al patrulea) n-au mai fost aruncați în stradă atîția oameni.

Tinerii care-și petrec diminețile în fața birourilor de plasare — și aceasta nu numai aci, ci și în orice alt oraș din Anglia — sînt nenorociți și deznădăjduiți, fie că ei o recunosc sau nu. Dar dacă

celor sătui cădeau cîteva fărîmături, unii mai socoteau poate că aceasta este partea ce le revine din marele cozonac. Acum însă iluziile s-au spulberat.

Mai ieri încă, tinerii șomeri din Newcastle treceau poate nepăsători pe lîngă noul club de noapte, unde petrec cei cu bani mulți. Astăzi însă, cînd se întorc mînioși de la oficiul de plasare spre casă, ei aruncă priviri semnificative spre firma strălucitoare. Pentru că au început să-și făurească o concepție proprie în legătură cu legenda despre marele cozonac...

din toată lumea

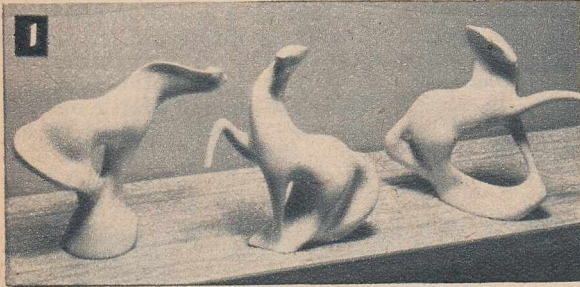
FIGURINE DE PORTELAN

Piese de artă create la Fabrica de porțelanuri din Duchcov și-au câștigat o faimă care a depășit de mult granițele Cehoslovaciei. La diferite expoziții și târguri internaționale ele au atras atenția asupra fineții liniei și a execuției lor, asupra originalității lor, asupra glazurii lor strălucitoare. Adeseori lucrările prezentate de artiștii cehoslovaci au câștigat distincții însemnate. Iată, de pildă, „Căluții” lui Iaroslav Jezek (foto 1), remarcabili prin ingenioasa lor

2

stilizare, prin dinamismul mișcării lor. Ei au câștigat la Bruxelles Medalia de aur. Jiri Cernoach se exprimă într-o modalitate artistică diferită de cea a colegului său. „Pasărea” lui (foto 2), deși și ea realizată printr-o eliminare a tuturor amănunțelor de prisos, are o construc-

1

ție mai masivă, nu lipsită de eleganță însă. Artiștii cehoslovaci impun tot mai mult porțelanul ca materie primă valoroasă pentru obiectul decorativ de interior.

INCETUL CU INCETUL...

În 1797 un colonist englez a cumpărat 20 de oi merinos de rasă pură pe care le-a transportat în Australia. Nimeni nu și-ar fi putut închipui atunci că mica turmă, cumpărată pe un preț de nimic, va deveni peste două secole principala sursă de bogăție a Australiei, care după cele mai recente date statistice numără 155.169.000 de capete de ovine.

STENOGRAFIA ȘI SECOLELE

Cel mai vechi document stenografiat este o placă de marmură descoperită la Atena și datând din anul 350 î.e.n. pe care sînt scrijelite semne stenografice. De altfel, stenografia era cunoscută și de vechii romani. Plutarh informează că un anume Tiron, secretarul și biograful lui Cicero, a predat arta stenografiei citorva tineri senatori, care la 5 decembrie a anului 63 î.e.n. au stenografiat rechizitoriul lui Cato cel tînăr împotriva lui Catilina.

În limba greacă, sensul cuvîntului este „a scrie strîns” — scriere mărunță. Dar cuvîntul „stenografie” a fost inventat și folosit pentru prima dată de John Willis în cartea sa „Arta scrierii rapide sau stenografia” (Londra 1602).

Lekytos funerar (sec. VI î.e.n.).

MĂRTURI

PERECHI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL: 1) Perechi de nedespărțit. 2) Sărbătoarea unei perechi — Perechea Violetei din opera „Traviata” de Verdi. 3) Doctor (abr.) — Curelușă — Afluent al fluviului Amur în U.R.S.S. 4) Primejduite — Canele! 5) Scop — Perechea lui Tristan. 6) Dezbrăcați — Un pic de emoție! — Perechea vacii. 7) O pereche pe nas! — O pereche care cîntă. 8) Sandu Hatmanu — Cuvînte pereche (sing.). 9) Căpitan (inv.) — De proporții uriașe. 10) Perechea mesterului Manole — Pronume. 11) Perechea lui Mario într-o operă de Puccini — O pereche care asistă altă pereche. 12) Prima pereche (leg.) (3 cuv.) — Pofteste.

VERTICAL: 1) Săgetată de Eros. 2) Farmec feminin (pl.) — O pereche negri, albaștri, verzi sau căprui — Odinioară (abr.). 3) Peneș! — Vers — O pereche de... pronume. 4) Morale — Punct cardinal — Consoane. 5) O pereche de linii (masc.) — Oraș în Norvegia. 6) Așe! — Perechea lui De Grioux, într-o operă de Massenet. 7) Rea — Dumnealor! — „Paul și Virginia”, „Gargantua și Pantagruel” etc. 8) „... Baba și cei 40 de hoți” (basin oriental) — Aci trăiesc mioritele (pl.) — Avocat (abr.). 9) Barbu Florescu — Șarpe uriaș — Una din cele „Treți surori” de Cehov. 10) Rîu în Sparta — Perechea lui Ruslan din opera lui Glinka. 11) Perechea lui Hero — (mit.) — Notă muzicală. 12) Povestea romantică a unei perechi — Netericita pereche a lui Hamlet.

Dezlegarea jocului „CUVINTE ÎN... VALURI”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 4) Banuș — Anghel. 2) Aparența — Eră. 3) Caval — Liliac. 4) O — Ag — S — Van — U. 5) Vălătuc — Bear. 6) Ivanovici — Mi. 7) Al — Eminescu. 8) NV — At — P — Arc. 9) Stan — Amerigo. 10) T — Lan — A — Ec — S. 11) Ra — Cîclon — Ab. 12) Oceane — Tăutu. 13) Pînză — Cîntec.

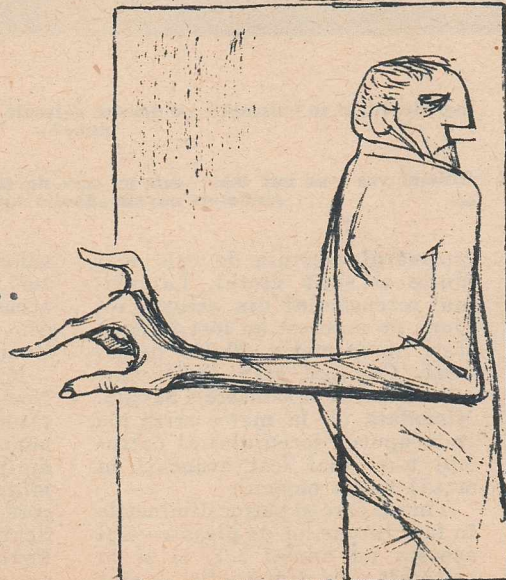
Numeroase piese de artă preistorică și antică — unele unice — se găsesc în colecția „Maria și dr. George Severeanu” aparținînd Muzeului de istorie a orașului București.

Sînt de admirat aci în primul rînd piese de aur, de origine tracică, găsite în țara noastră și datînd din epoca bronzului: numeroase phalere (nas-turi) și inele pentru bucle de păr (sec. XIII-XI î.e.n.), precum și două pumnale (cîntărind 476 și 375 gr.) și 6 brățări din aur masiv (sec. XII-IX î.e.n.). Sînt de asemenea expuse două fișii de tablă de aur, care au folosit la împodobirea unui sceptru găsit la Troia.

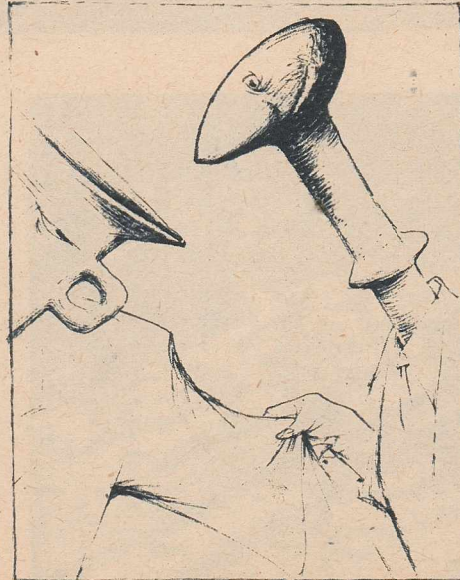
Ceramica elenică este bogat reprezentată, începînd cu o cană pentru li-bațiu ritual denumită dypilon, din sec. X. î.e.n., împodobită cu desene geometrice și florale stilizate. Din sec. VII î.e.n. datează o serie de vase corintice, din cele numite sky-

umor

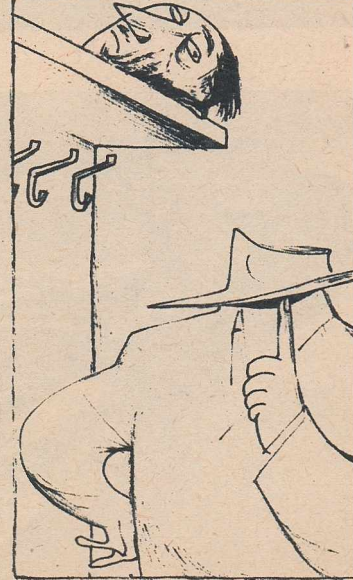
PORTRETE...

MÎNĂ LUNGĂ

PISĂLOGUL

DISTRATUL

Desene de Cik DAMADIAN

Skyphos corintic (sec. VII î.e.n.).

DE MILENII

phos și stannos, care formează o colecție unică în țara noastră, comparabilă cu cele mai frumoase din străinătate, prin complexitatea ei și eleganța picturilor.

Vizitatorul poate vedea de asemenea vase în stil antic, cu un smalt specific, negru, cu reflexe de oșel, datînd de la începutul sec. VI î.e.n., găsite pe locurile fostelor cetăți Tomis, Callatis și Histria. Din sec. V î.e.n. există în această colecție o piesă unică, o fructieră (kylix), semnată de pictorul Hahrilion. Acesta este al 18-lea vas antic găsit cu semnătura pictorului, în întreaga lume, pînă acum.

O cupă din sec. VI î.e.n. reprezintă în pictura sa dansul ritual al comasților, păzitorii cultului zeiței Leda.

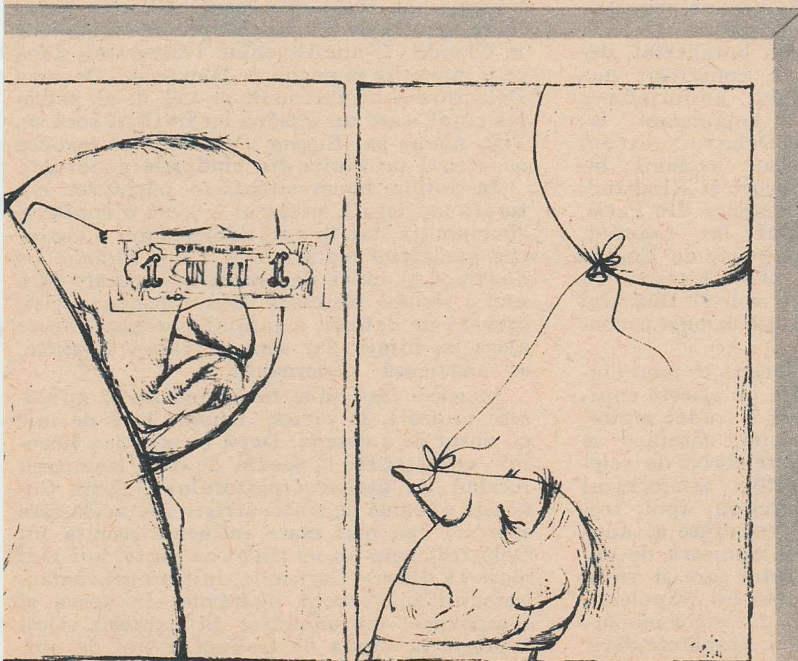
Cîteva vase funerare numite lekytos, care se umpleau cu parfum și se spargeau apoi la căpătîiul defuncțiilor, completează această colec-

ție în care mai pot fi admirate și un număr de statuete din lut ars, de tip Tanagra (sec. VI-I î.e.n.).

Unul dintre exponatele cele mai prețioase este colierul format din 55 geme și camee de ametist, calcedoniu, cornalin și alte pietre prețioase, de factură elenică (sec. IV î.e.n.) și greco-romană (sec. I î.e.n.-IV e.n.) încadrate și elegant imbinat într-un lanț de aur, dintre care sînt remarcabile pietrele avînd sculptate portretele lui Zeus, Dionisios-Taurus, al filozofului Socrate și al împăratului Agrippa. Multe dintre piesele acestui colier au fost găsite între granițele fostei Dacii, unele fiind chiar aci lucrate.

Sînt expuse de asemenea cîteva antichități geto-dacice: obiecte de podoabă din argint și bronz, precum și monede, dintre care cele mai vechi sînt din sec. III î.e.n.

P. VOICULEȚ

MESCHINUL

ÎNGÎMFATUL

de vorbă
cu medicul

Igiena bucală

Îngrijirea permanentă a corpului nostru, respectarea cu strictețe a regulilor de igienă ne ajută să preîntîmăm o serie de îmbolnăviri.

Una dintre cele mai neplăcute suferințe este durerea dată de caria dentară. Cîți dintre noi nu am suferit nopți și zile întregi din cauza unui dinte netratat la timp și cîți nu s-au îmbolnăvit de reumatism sau de inimă din cauza unei carii neglijate care a dus la o infecție de focar? De asemenea sînt mulți cei care își pierd dinții prin mobilitate, fără carii, datorită parodontopatiei, boală cunoscută mai mult sub numele de parodontoză.

Metodele de prevenire a îmbolnăvirilor gurii sînt complexe și variate. Dintre acestea însă cea care este la îndemîna oricui și care stă la baza profilaxiei este igiena bucală prin periajul dinților și clătirea gurii. Din această afirmație se naște firesc întrebarea: prin ce mecanism periajul poate preveni caria dentară sau parodontopatia? În spațiile dintre dinți și în gropițele și șanțurile de pe suprafețele lor, în urma masticăției, rămîn resturi alimentare care se descompun, iar produsele ce rezultă atacă dințele și produc caria. Aceleași resturi alimentare reprezintă un schelet pentru depunerea sărurilor minerale ce se găsește în mod normal dizolvate în salivă și astfel ia naștere tartrul sau piatra dentară care atacă gingia și întreg complexul de țesuturi, producîndu-se astfel parodontopatia. Aceste resturi trebuie obligatoriu îndepărtate din gură.

Marea majoritate a cetățenilor se spală pe dinți, dar puțini știu să facă acest lucru corect. Cei mai mulți se spală pe dinți dimineața, uneori în mare grabă, mulți oameni folosesc o perie de dinți mare, moale, cu peri mulți, executînd cîteva mișcări orizontale pe suprafețele din afară a dinților neglijînd cu totul părțile dinăuntru. Această tehnică este cu totul greșită.

Una dintre condițiile unui bun periaj este alegerea periei de dinți. Ea trebuie să fie cu partea activă mică ca să poată pătrunde pînă la dinții din fundul gurii. Este de preferat ca perii să fie confecționați din material plastic deoarece sînt mai aspri și au un efect de curățire mai bun decît perii de porc.

Cu ce ne spălăm, pastă sau praf, nu are mare importanță. Important este cînd ne spălăm și cum ne spălăm.

Periajul dinților trebuie să se facă seara înainte de culcare după care nu mai trebuie să mîncăm nimic. (Nu este bine să dormim fără a elimina aceste resturi deoarece noaptea este timpul cel mai favorabil pentru producerea cariilor și atacului, cantitatea de salivă în timpul somnului fiind mai mică, fără posibilitatea deci să spele aceste resturi.)

Mișcările periuței trebuie să se facă în sens vertical și nu orizontal pentru a se putea curăți și resturile de la nivelul gingiei și în același timp să se exercite cu periuța și un masaj pe gingie. Se exercită circa 30-40 de mișcări pentru fiecare grup de dinți. Periajul complet al tuturor dinților trebuie să dureze cam 10-15 minute. Trebuie avute în vedere în mod special părțile dinților dinspre limbă, care de obicei sînt neglijate de marea majoritate a oamenilor. Pe aceste fețe se depune cu predilecție tartrul.

După ce s-au periat bine toate fețele dinților se clătește gura cu apă, acționîndu-se ca o turbîină cu ajutorul musculaturii obrazilor și a buzelor pentru a se antrena resturile dislocate prin periaj.

Acei dintre dv. care nu au executat pînă acum un periaj corect, cu o periuță adecvată, să încerce să procedeze ca mai sus pentru a preveni suferințele atât de neplăcute date de bolile gurii.

Figurile alăturate vă arată cum trebuie periați dinții și poziția periuței pe diferite fețe ale dinților.

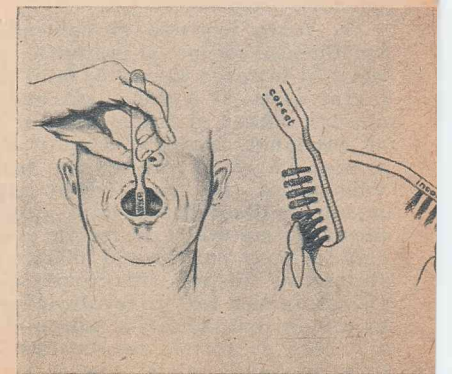
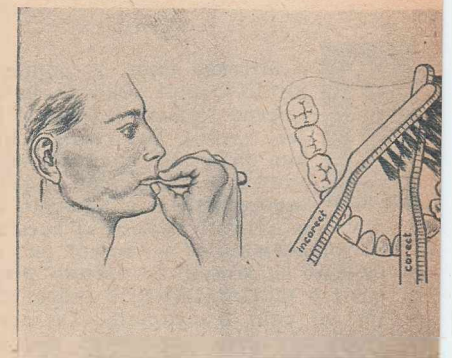
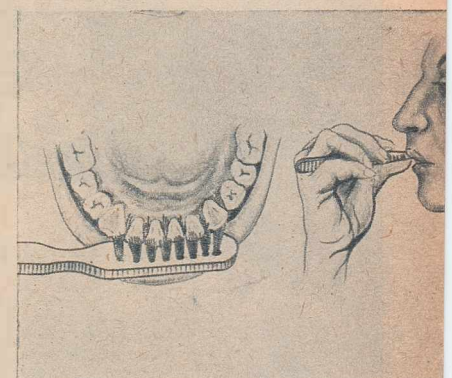
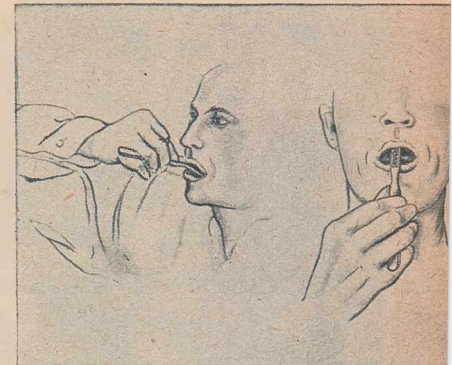
Dr. Florica MOTAȘ

Un periaj cu cele mai bune rezultate se poate realiza cu periuța de dinți din fire sintetice

„AURORA“

produsă de I. I. S. „Chaia Lifschitz“, care poate fi procurată de la magazinele de specialitate.

Calitățile deosebite ale periuței cu fire sintetice „AURORA“ corespund exigențelor unei adevărate igiene bucale.

UN SECOL DE LA MOARTEA

Libertatea călăuzind poporul.

In întreaga lume se comemorează împlinirea unui veac de la moartea lui Eugène Delacroix, marele pictor francez. „Anul Delacroix” constituie un bun prilej de a adânci sensurile răscolitoare a creații, prin care a înnoit arta și a adus un mesaj umanist. În avântul titanic al acestui exponent al romantismului — curent pe care însă l-a depășit cu timpul — forțele progresiste au găsit o îmbărbătare și o îndrumare în lupta lor cu cele reacționare. De aceea, astăzi, Delacroix este considerat a aparține mai departe nu numai patriei sale — la a cărei glorie culturală a contribuit — ci întregii omeniri progresiste.

Cu toate limitele și contradicțiile sale, sentimentul adânc și puternic pe care l-a sădit în întreaga sa operă, felul cum a interpretat viața și a dat viață atîtor figuri și acțiuni umane și însuși avîntul său creator au însemnat, laolaltă, o opoziție împotriva a ceea ce se învechise sau închistase, în vremea lui. Mai mult decît atîta, ele au însemnat deschiderea unui drum care s-a întretăiat adesea cu drumurile mai largi, mai primejdioase dar și mai mărețe pe care le străbăteau forțele înnoitoare ale istoriei. Delacroix nu a fost un revoluționar, dar revolta lui antiburgheză s-a apropiat într-unele momente de forțele revoluționare, le-a slujit prin operele sale și, uneori, și prin ideile

manifestate în viață. Și întotdeauna prin sentimentul său avîntat și neconformist.

S-a spus că ura împotriva burgheziei, devenită clasă reacționară, a constituit una din trăsăturile romantismului, amintindu-se invectivele lui Berlioz, umanismul lui Beethoven, sentimentele lui Delacroix, exodul peisagiștilor la Fontainebleau, acțiunile întreprinse mai tirziu de Courbet și Rimbaud, luptători pentru cauza Comunei din Paris, înseși sensurile realismului lui Courbet, Manet și Millet, inspirați în parte de Eugène Delacroix. În realismul unei pleiade de pictori în frunte cu Repin sau al tînărului Nicolae Grigorescu se găsesc urmele neconformismului romantic.

Biografia lui Delacroix începe în mod ciudat și paradoxal, cînd aflăm că el este copilul din flori al unui om care a trădat multe, în afară de cauza burgheziei, căreia i se atașase din oportunism. Este vorba de celebrul Talleyrand (1754-1838), aristocratul ajuns episcop sub vechiul regim, apoi, trecînd de partea revoluției, președinte al adunării naționale (1790), apoi ministru de externe sub trei cîrmuiri, printre care și aceea a lui Napoleon. După căderea lui Napoleon, Talleyrand a știut să se facă folositor monarhiei restaurate și burgheziei hrăpărețe, deținînd noi roluri de diplomat și om politic.

La data de 26 aprilie 1798, cînd se naște viitorul pictor, Talleyrand era ministru de

externe, iar tatăl său legal, Charles Delacroix, se afla de mai multă vreme ambasador în Olanda. Îl numise chiar Talleyrand, după ce îl înlocuise în postul de la externe. Doamna Delacroix și-a iubit mult pe cel de-al patrulea copil, care nu semăna cu frații și sora sa. Prin mama sa, Eugène Delacroix se înrudea cu artiști proveniți din rîndurile poporului.

În pofida bunei situații a părinților naturali sau legali, pictorul a avut o copilărie zbuciumată, iar în anii adolescenței a cunoscut greutățile materiale și chiar sărăcia. La douăzeci și cinci de ani se pomenește fără niște o resursă bănească. Din vînzarea moșiei, grevată de datorii, a tatălui său legal, nu se alege cu nimic, iar sora sa, care-l îngrijise, se angajează guvernantă.

Apucase însă să-și facă studiile și își alesese profesia de pictor. Uimise încă de mic cu darul de a desena. După terminarea liceului se înscrișese la Școala de arte frumoase, lucrînd în atelierul pictorului Guérin. Cunoaște o seamă de tineri artiști, dar acela care exercită cea mai mare influență asupra lui Delacroix este tot un tînăr, cu șapte ani mai mare ca dînsul, Géricault, inițiatorul romantismului în pictură, îndrăzneț în desen și compoziție, cutremurător în expresii. Deși a murit la vîrsta de treizeci și trei de ani, adică în 1824, Géricault s-a afirmat cu atîta forță încît i-a putut fi lui Delacroix un real îndrumător. Se cunoșteau mai demult, în-

LUI DELACROIX

trețineau legături de prietenie, aveau afinități de temperament și idealuri artistice. Géricault i-a îngăduit lui Delacroix să-i vadă marea compoziție „Pluta Meduzei” pe când încă lucra la ea. „Când am văzut-o prima dată, mi-a făcut o impresie atât de puternică — va aminti Delacroix în „Jurnalul” său — încît, ieșind de acolo, am început să alerg pe străzi ca un nebun și nu m-am oprit decît la mine acasă”. Văzîndu-l în nevoi, Géricault l-a ajutat pe Delacroix, trecîndu-i o comandă.

Ca și cum sărăcia nu ar fi fost suficientă pentru a-i încerca tăria, Delacroix contractează, la vîrsta de douăzeci și doi de ani, boala care-l va măcina mereu și-l va ține în stări febrile: ftizia. Aceasta nu-i va scădea avîntul, dar oricum îl va face să se comporte mai prudent, să ducă o viață de om relativ retras și chiar mizantrop. Dar în arta lui, în dragostele lui, în gîndurile pe care și le așterne în „Jurnalul” său, undese dovedește și un scriitor de mari resurse, el este copilul veacului, un mare neliniștit și un temperament vijelios. Revoluția franceză, războaiele napoleoniene, mitul aventurii și al gloriei individuale i-au dat și lui simțămîntul tragicului, dar și al cutezanței, i-au exaltat vitalitatea și bucuria de a trăi, l-au îndemnat la revoltă și neconformism față de burghezia care își consolida puterea prin cele mai mîrșave mijloace. Astfel va fi în tinerețe Eugène Delacroix, nici atunci lipsit de con-

tradiției, dar pus pe o muncă aprigă și disciplinată, dornic, sub îndemnul lui Géricault, să aducă mai multă viață și dramatism în opera sa.

Portretul, pe care i-l pictează marele său prieten în 1817, ni-l arată pe tînărul Eugène cu priviri adînci și scînteietoare, arzînd de dorința de a pătrunde tainele vieții, de a trăi și cunoaște. Nările largi, fremătătoare, buzele prelungi și senzuale, obrajii supti, cu reflexe măslinii de meridional, trădează încă din tinerețe disponibilitatea unui mare pasionat, gata să se consume pentru o trăire măreață.

Ca și Géricault, tînărul Delacroix atacă teme de mare complexitate și de un dramatism ce ne duc cu gîndul la Rembrandt, Rubens și Michelangelo, cu care nu o dată, a fost asemuit. Le pictează pe pinze de dimensiuni mari, pentru care se cerea o forță de titan. A fost asemuit cu Rembrandt pentru profunzimea și forța sentimentului pe care le-a pus în lucrările sale; cu Rubens pentru „puterea torențială a mișcării expresive”; cu Michelangelo pentru darul de a transmite picturii idei și mesaje de înaltă spiritualitate umanistă. Dar față de aceștia, Delacroix are și scăderi, precum și merite proprii, care se explică prin temperamentul său pasionat și năvalnic, prin concepția sa romantică, prin unghiul său de vedere social. Delacroix lucra cu o feroare așa de mare încît, deși în genere stăpîn pe puterile sale, uneori le

Autoportret (1834).

lăsa să se reverse, pierzîndu-și propriul ritm și trebuîndu-i sforțări pentru a-l recăpăta. Acesta este tocmai romantismul în contrast cu măsura, echilibrul, raționalitatea clasicismului și de asemenea excese nu au scăpat nici Hugo, nici Schiller, nici Wagner, nici chiar Beethoven, acesta cu mai puține goluri și prolixități decît ceilalți. Lucid, cult, Delacroix va căuta la maturitate să-și echilibreze excesele — aglomerarea de figuri și obiecte — armonizînd avîntul romantic cu simțul clasic al măsurii, așa cum procedase și Goethe. Dar pînă la sfîrșit se va strădui să-și păstreze calitatea lirică a coloritului și forța dramatică a viziunilor sale, puse în slujba unor înalte idei.

Deși în multe din compozițiile sale de mari dimensiuni și în picturile murale el pornește de la miturile antichității sau ale bibliei, precum și de la scrierile unor literați ca Dante și Byron, chiar și în acestea personajele, acțiunile, conflictele evocate sau transfigurările alegorice au forța vieții concrete și, uneori, par mai reale decît realitatea însăși, ca și la Shakespeare, în tragediile petrecute în timpuri și locuri depărtate de experiența sa.

Este cazul mării compoziții din 1822, prin care tînărul Delacroix s-a impus în fața spiritelor înaintate — compoziția intitulată *Barca lui Dante* și înfățișînd un episod din „Infernul” marelui poet italian. Chinurile iadului ne sînt arătate aici, în momentul în care Dante și Virgiliu trec în barcă Strixul spre a ajunge la cetatea lui Lucifer. Nu este oare îndărătul acestei inspirații dantești, însuși zbuciumul omenirii, oglindire a suferințelor și relelor pe care le îndurau atunci cei mai mulți dintre oamenii vii? Iar în *Măcelul din Chios* (1824) nu se exprima protestul împotriva barbariei cotoptorilor otomani, împotriva cotoptorilor și barbariei însăși? Cauza poporului grec, aflat sub jugul otoman și ridicîndu-se împotriva lui, a fost îmbrățișată de multe spirite progresiste. Măcelul săvîrșit de trupele otomane, debarcate în insula Chios, populată de greci, a cutremurat întreaga Europă și Delacroix nu s-a sfiit să descrie asemenea unui Shakespeare crimele și prădăciunile, pe victime și pe cotoptori. Funda-lul, mai ales cerul, l-a modificat în ultimul moment, după ce tabloul fusese așezat în expoziția de la Luvru. A cerut să fie dat jos și, sub impulsul unor peisaje de Constable, a făcut cerul mai fluid, mai diafan, obținînd mai multă adîncime și vibrație spațială.

Pictează alte scene și figuri din războiul greco-turc, construiește o nouă compoziție de complexitate finalurilor din tragediile shakespeariene, cu morți și oameni în agonie, *Moartea lui Sardanapal* (1828), inspirată de un poem al lui Byron, dar depășindu-i sensurile. Hugo este entuziasmat, dar ministrul artelor îi cere să-și schimbe maniera de a pic-

Măcelul din Chios.

Petru COMARNESCU

(Continuare în pag. 20)

ta, dacă mai vrea să primească pe viitor comenzi. Delacroix părăsește indignat cabinetul ministrului.

Interpretează cu melancolie romantică tragedia lui *Hamlet* și ilustrează cu filozofia romanticului *Faustul* lui Goethe. Văzuse la Londra ambele tragedii cu actorii Kean și Terry. Goethe apreciază litografiile lui Delacroix cu eroii săi și mărturisește: „francezii îl socotesc prea sălbatic, dar asprimea lui se potrivește de minune aici”.

Cum în unele compoziții apar cai, lei, tigri — în plină dezlănțuire, ca și oamenii — Delacroix studiază, uneori împreună cu sculptorul Barye, fiarele și animalele de la grădina zoologică și devine un neîntrecut pictor animalier. Picturile și desenele sale uimesc și în privința modului de a reda atributele caracteristice ale animalelor, mișcarea și expresiile lor. Nici aici nu copiază aparențele, ci redă însăși viața în funcțiile ei lăuntrice, în organicitatea ei, așa cum în tablourile istorice sau alegorice nu reconstituie datele, ci le interpretează, umanizându-le cu marea lui pasiune, cu acel dar neîntrecut de a conferi culorii însăși forța vieții și a ideii. Marele său admirator, poetul și criticul de artă Baudelaire, scria: „Pictura lui Delacroix pare a-și proiecta gândirea la distanță, așa cum fac vrăjitorii și iluzioniștii. Acest fenomen ciudat se datorează puterii coloristului, acordului desăvârșit dintre tonuri, armoniei (prestabilită în mintea pictorului) între culoare și subiect... Aceste minunate acorduri coloristice te fac să visezi armonii și melodii, iar impresia pe care și-o lasă tablourile lui Delacroix este adeseori muzicală”.

Dintre compozițiile și operele cu subiecte văzute direct și trăite de Eugène Delacroix, cea mai importantă și mai semnificativă pentru poziția sa cetățenească este *Libertatea călăuzind poporul*, lucrată sub imboldul revoluției din 1830. Este o imagine ridicată la simbol și de o măreață combativitate. În ea sînt cuprinse o sinteză a luptelor de stradă, văzute în cele trei zile de la sfîrșitul lui iulie, și totodată o transfigurare simbolică. Libertatea este personificată de o tinărobustă și frumoasă, cu trăsături caracteristice femeilor din popor. Ea poartă boneta frigiană, într-o mînă ține drapelul revoluției care a răsturnat pe regele Carol al X-lea, dușmanul libertății și protegitorul forțelor reacționare, iar în cealaltă mînă are o pușcă. La picioarele Libertății, vedem cîțiva muncitori căzuți și unul rănit care o imploră să continue lupta. La chemarea ei aleargă și copiii străzii, și intelectualii, simbolizați de acel tînăr cu joben și pușcă și în care Delacroix și-a făcut propriul portret. Numeroși proletari răsar din fundalul tabloului. A fost expus la salonul anului 1831. Ţelurile revoluției, după cum știm, nu au fost duse pînă la capăt. Sub noul rege Ludovic Filip setea de îmbogățire a burgheziei va fi și mai aprigă. Insurecțiile ce urmează și revoluția de la 1848 vor fi însă oglindite de alți artiști și nu de către Delacroix, mai curînd „un revoltat decît un revoluționar”.

Călătoria în Maroc îi inspiră noi imagini cu colorit luminos și intens, o nouă tehnică picturală, o tratare mai concisă uneori, care vor influența pe pictorii mai tineri. Urmează picturile murale făcute la camera deputaților, la primăria Parisului, la o galerie a Luvrului, la biserici, lucrări de mare complexitate, inspirate din mitologia antică și religioasă, pentru care caută idei și simboluri adînc umane, acum tratate cu acea stăpînire a clasicilor pe care o avusese și înaintașul său, marele pictor Poussin.

Lucrează din răsputeri, consumîndu-se la extrem, deși sănătatea îi era șubredă și ftizia îl măcina necruțătoare. A murit la 13 august 1863, admirat de mulți, care vedeau sau vor vedea într-însul o figură dominantă a secolului, inspiratorul multor curente ce s-au dezvoltat impetuos după moartea sa, dar nu scutit nici în preajma dispariției sale de neînțelegere, defăimare, contestare.

Viața lui și-a avut măreția prin nestăvilita pasiune și muncă puse în slujba artei de idei și a unei măiestrii covîrșitoare, prin dragostea pentru oameni, prin tăria cu care a înfruntat nedreptățile și meschinăriile. Secolul ce a trecut de la moartea sa, i-a făcut însă deplină dreptate și artistul a fost înțeles din ce în ce mai mult.

Petru COMARNESCU

Studiu la barca lui Dante (col. Acad. R.P.R.).

Hamlet și Horațiu la cîmîtir.

Hunedoara.
Fotografii de A. MIHAILOPOL

De la etajul V

COADĂ LA GENIU

Auzind întrebarea, desul de tare rostită, am tresărit ușor. Bătrâna aflată jos în stradă, la întretăierea lui Știrbei Vodă cu Calea Victoriei nu vede bine. Și-a uitat peșemne ochelarii acasă e, oricum, foarte, foarte bătrână (nouăzeci de ani?) nouăzeci și...?) coada care s-a format aici în plin centru și soare e, într-adevăr, cam neobișnuită.

— Ce se dă?
De la etajul V al clădirii așezate peste drum de Athenée Palace, unde printr-o întâmplare mă aflu pentru câteva clipe, glasul femeii se aude desul de clar. Imi iau rămas bun în grabă de la prietenși, cobor iute scările și, ajungând în stradă, o caut. O fi plecat? Nu, uite-o, privește cu întrebări lumea care stă la rând.

Intr-adevăr ce s-ar putea „da” acum și aici? O înțeleg pe femeia care nu vede, întrezărind doar, ca într-un abur, vâlmășagul de oameni și așteptare.

Trebuie că, dacă s-au strâns atîția și de-atîtea feluri, trebuie că se dă ceva de preț. Dar ce? Hotelul Athenée și restaurantul, cofetăria „Republica” și o tutungerie cu reviste și pixuri, o

florărie și magazinul de cravate... Ciudat! Nu-mi amintesc să fi așteptat nicicînd atîta lume la intrarea prăvăliilor mai sus pomenite. Poate zece sau douăzeci să se îngrămădească (la florărie în preajma Anului nou sau, și, tot de sărbători, la cozonacii cofetăriei) dar o mie de oameni? O mie... Cam mult. Cam mulți. Și, desigur, nu e de ajuns ca ceea ce se va fi găsim la capătul șirului de oameni să fie de preț; lucrul respectiv trebuie, fără doar și poate, să răspundă unei noi, adînci, vitale nevoi pentru o grea așteptare-n stradă la miez de iulie și august.

Soarele bate plesnind trupurile.

Soarele bate, bate lovind capetele și îndureându-le și toropindu-le.

Soarele bate, însetînd. E arșița de care te feresti cum poți, dar nu o cauți, oh, nu o cauți și n-o înduri. Decît dacă... Decît?

Decît dacă ceea ce „se dă” o fi atît de prețuit lucru și dorit într-atîta.

— Ce se dă?

Nu, nu mă dumiresc. Nu văd. Nu înțeleg. Să mă strecur cu șiretenie și băgare de seamă pe

lingă coadă. Așa... „Mă scuzați...” „Tinere, vorbește frumos, și-aș putea fi bunică. Ce bunică? Străbunică...” Vorbește frumos...” „Permiteți?...” „Așa...” „Mulțumesc.”

„Aha...Va să zică...Aha... Va să zică într-aiaci se îndreaptă lumea, la Palat, aici unde-l aripa nouă. În dreapta. Uite un afiș, mare, dac-aș izbuti să descifrez literele. Dar nu văd, nu văd.

— Ce se dă tovarășe?

Tovarășul, tresărînd, ca și cum ar fi atîns de curent electric, își revine și răspunde, cu mîna spre pancarta de la intrare:

— Se dă geniu, maică. Literele s-au îngroșat și strîns în cuvinte: „Expoziția de la Dresda”. Rembrandt, Tizian, Rubens... Vizitați galeria de la Dresda. O vizitam.

Obișnuții de cîțiva ani încoace cu arta mare, multîmble, vrînd parcă să demonstreze împlinirea previziunilor din „Manifestul comunist”, au asemenea nobilă nevoie de geniu încît, ori de cîte ori și oriunde „se dă”, apare prețuirea sub înfățișarea ei cea mai convingătoare, sacrificiul.

AI. MIRODAN

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE, SPORT, ULTIMELE ȘTIRI

	PROGRAMUL I	PROGRAMUL II	PROGRAMUL III
DUMINICA	7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55	7.50, 14.00, 20.00, 23.00, 0.50-0.55	22.00
ÎN CURSUL SĂPTĂMINII	5.00, 6.00, 7.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00 (joi 22.80), 23.50-23.55	10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 23.00, 0.50-0.55 (sîmbătă 1.50-1.55)	21.00

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM: Duminică: 6.30, 13.05 (Progr. I), 7.30 (Progr. II). În cursul săptămîinii: 6.30, 13.05 (Progr. I), 10.05, 14.30 (Progr. II). COTELE APELOR DUNĂRII: Zilnic — 13.40 (Progr. I). SUMARUL PRESEI CENTRALE: Zilnic — 8.00 (Progr. I).

DUMINICĂ 4 AUGUST Programul I 6.00: Muzică populară 6.35: Muzică de estradă 7.10: Concert de dimineață 8.06: Ansambluri artistice de amatori 8.30: Clubul vioioșiei 8.50: Melodii populare 9.20: Aspecte ale naturii ogîndite în muzică 10.05: Melodii de estradă 10.30: Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii 11.00: Duete din opere 11.30: Vorbește Moscova! 12.00: Corul „Gavrill Muzicescu” al Filarmonicii de stat din Iași 12.20: Interpreți de muzică ușoară 13.10: De toate pentru toți 14.00: Concert de prînz 15.00: Din viața satelor patriei 15.40: Program muzical dedicat frunțașilor de pe ogoare 16.10: Melodii distractive 16.30: Douăsprezece contradansuri de Beethoven; Mica serenadă pentru orchestră de coarde de Mozart 17.00: Muzică de estradă 17.30: Cîntece și jocuri de pe meleaguri argesene 18.00: Întîlnire cu opera. Prezintă Silvia Chicoș, Constanța Cimpeanu și Ion Dichiseanu 18.30: Suita I opus 9 pentru orchestră de George Enescu 18.54: Muzică din opere 19.35: Vitrina cu noutăți de muzică ușoară 20.00: Teatrul la microfon — premiera „Secretul lui Velasquez” de Vallejo 21.24: Piese instrumentale 21.45: Cîntă Claudio Villa 22.25: Muzică de dans 23.18: Poemul simfonic „Luceafărul” de Pascal Bentoiu; Piesa simfonică „În memoria lui Bertolt Brecht” de Paul Dessau.

Programul II 7.00: Fanfara reprezentativă a Armatei 7.35: Jocuri populare 8.00: Suita I de Cornel Trăilescu; Schiță rustică de Vinicius Greffens; Două dansuri de Sabin Drăgoi 8.30: Melodii distractive 8.45: Anunțuri, muzică 9.00: Valsuri de estradă 9.30: Cîntece și jocuri populare rominești și ale minorităților naționale 10.00: Muzică din opere 10.30: Revista presei străine 10.38: Muzică ușoară 11.00: Cîntece patriotice 11.15: Piese pentru vioară de Sarasate 11.32: Muzică populară 12.00: Emisiunea „Cinema” 12.15: Simfonia a III-a de Ceaikovski 12.58: Cîntă Luminița Cosmin 13.15: Program muzical pentru oamenii muncii aflați la odihnă 14.05: Muzică instrumentală 14.15: Cine știe, câștigă! 15.00: Muzică ușoară 15.30: Melodii lirice din opere 16.00: Oamenii și fapte 16.08: Muzică corală de Gheorghe Cucu 16.30: Din cele mai cunoscute melodii ale popoarelor 17.00: Recitalul sopranei Teodora Lucaciu 17.15: Versuri în lectura artistului poporului George Vraca 17.25: Arii și duete din operele lui Puccini 18.00: Teatrul la microfon pentru copii 19.00: Melodii... melodii... 19.30: Cîntă Aurelia Fătu-Răduțu și Marin Chisăr 20.05: Geografie industrială — Însemnări din regiunea Bacău de Ion Sava 20.20: Muzică de dans 21.45: File de istorie literară (calendar literar pe luna august) 22.00: Romante 22.30: Sonata în si minor de Franz Liszt 23.10: Muzică de dans.

Programul III 19.00: Opereta „Valsurile Vienei” de Monezy după valsurile lui Strauss 19.45: Recital de poezie latino-americană 20.00: Concertul scenic „Triomfo di Afrodite” de Carl Orff 20.41: Interpreți de frunte ai muzicii populare 21.00: Muzică de dans 22.10—22.59: Ciclul de piese pentru pian „Gaspard de la nuit” de Ravel; Trei liederuri de Benjamin Britten; Cvartetul nr. 4 pentru coarde de Anatol Vieru.

LUNI 5 AUGUST Programul I 5.07: Cîntece de muncă 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Melodii populare 6.07: Mici piese distractive 6.20: Gimnastică 6.35: Fanfară 7.10: Piese instrumentale 7.30: Statal medicului — Valoarea alimentară a dulciurilor 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut volos de pionier! 8.06: Muzică populară 8.30: Scene, dansuri și coruri din opere 9.00: Tine-rețea ne e dragă! 9.20: Cîntece 9.30: Trei schițe simfonice de C. Bobescu; Trei miniaturi de Spisak 10.00: Potpuriuri și uverturi 10.31: Muzică de cameră de compozitori romîni 11.05: Pagini orchestrale din opere 11.30: Muzică din filme 12.00: Muzică populară 12.30: Muzică din opere 13.10: Simfonia în re major de Boccherini; Dublu concert

de Valentină 14.00: Concert de prînz 15.00: Muzică ușoară 15.30: Melodii populare 16.02: Formația de muzică de cameră din Cluj — Trio sonată în si minor de Loeillet 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Muzică ușoară 17.10: Simfonieta de Lucian Prigojin 17.30: Prietenii lui Do-Be-Mi 17.50: Din muzica popoarelor 18.30: Lecția de limba rusă (incepători) 18.40: Cîntăreți romîni de operă din trecut — Florica Cristoforeanu și George Folescu 19.00: Revista economică radio 19.20: Cîntă Ștefan Lăzărescu și Victor Bulzan 19.45: Cîntă Nina Postavnicova și Vladimir Neceav 20.15: „Sonata lui” de Beethoven — interpretează pianistul Wilhelm Kempf 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică ușoară 21.15: Tribuna radio 21.25: Opereta „Culegătorii de stele” de Florin Comișel (montaj muzical-literar) 22.25: Poemul simfonic „Acteon” de Alfred Alessandrescu; Suita „Pelléas și Melisande” de Fauré 23.01: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Cîntece de Vasile Timiș 10.30: Melodii populare 10.57: Variațiuni opus 72 de Glazunov 11.15: Din schițele tînrului scriitor Fănuș Neagu 11.30: Divertisment pentru corn și orchestră de coarde de Alfred Mendelssohn 12.05: Muzică din opere 12.30: Muzică populară 13.00: Muzică ușoară 13.30: Însemnări de reporter 13.37: Fanfară 14.10: Dansuri slave de Dvorak 14.35: „Trio Armonia” 14.55: Fragmente din opere 15.30: Muzică vocală și instrumentală de tineri compozitori 16.10: Echipe de fluterăși din Hodac, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară 16.30: Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „Oltenia” din Craiova 17.00: Muzică ușoară 17.30: Statal medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Piese rominești interpretate de corul Filarmonicii de stat „George Enescu” 18.30: Cîntece și jocuri populare 19.00: Uvertura „Manfred” de Schumann; Poemul simfonic „Till Eulenspiegel” de Richard Strauss 19.30: Din activitatea sfaturilor populare 19.40: Muzică din opera „János Viteazul” de Kacsos Pongraz 20.20: Interpretul săptămîinii — Mstislav Rostropovici 21.15: Orchestra de muzică populară a ansamblului de cîntece și dansuri „Ciprian Pormbescu” din Suceava 21.30: „Golful rechinelor” — lectură dramatizată după povestiri ale scriitorului englez James Aldridge 22.13: Muzică ușoară 23.10: Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră de Brahms 23.56: Muzică de dans.

Programul III 21.15: Concertul în si minor pentru vioară și orchestră de Edward Elgar — solist Yehudi Menuhin, acompaniat de orchestra simfonică din Londra, dirijor compozitorul 22.06-22.59: Concert de estradă.

MARTI 6 AUGUST Programul I 5.07: Jocuri populare 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Muzică de estradă 6.07: Fanfară 6.20: Gimnastică 6.35: Mici piese instrumentale 6.45: Muzică ușoară 7.10: Melodii populare 7.30: Statal medicului — Regimul alimentar în ulcer 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut volos de pionier! 8.06: Muzică ușoară 8.30: Coruri și dansuri din opere 9.00: Scherzo de Ion Nona Ottescu; Suita „Holberg” de Grieg 9.30: Din cîntecele și dansurile popoarelor 10.00: Cvartet de coarde nr. 3 de Wilhelm Berger 10.27: Muzică ușoară 11.05: Muzică instrumentală 11.20: Cîntă Arta Florescu 11.45: Radio prichindel 12.00: Pastorală Bărăganului de Stan Golestan; Concertul pentru orchestră de coarde de Paul Constantinescu 12.30: Răspundem ascultătorilor 12.40: Tineretul lumii cîntă pacea și prietenia 13.10: Muzică populară 14.00: Concert de prînz 15.00: Arii și duete din opere 15.30: Muzică ușoară 16.00: Recitalul pianistei Sofia Cosma 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntece 17.10: Muzică populară 17.30: Radioracheta pionierilor 17.55: Valsuri din opere 18.15: Cu microfonul printre sportivi 18.25:

(Continuare în pag. 22-23)

I
T
I
O
R
I
I
C
U
L
A
L
O
G
I
T
I
O
R
I
I

**CIOBANUL
CĂRTURAR**

„Cine a fost Badea Cârțan și care este rolul său în istoria noastră culturală?”

Grigore MARCU
str. Republicii nr. 70
ZALĂU

Răspunde V. CURTICĂ-PEANU, redactor șef al redacției de istorie a Editurii Academiei R.P.R.

Ciobanul Badea Cârțan s-a născut în 1849 în satul Oprea Cârțișoara din Munții Făgărașului. A învățat carte singur, în timp ce păzea oile. După ce a citit cu neșat tot ce-i cădea în mână, de la Cronica lui Șincai până la cele mai noi cărți de istorie, își părăsește oile și pleacă la București, unde vizitează monumente, muzee de artă,

școli, frecventează redacții de ziare, librării. Venind în contact cu o seamă de personalități culturale ca: V. A. Urechia, Duiliu Zamfirescu, Gr. Tocilescu, N. Iorga ș.a., în mintea ciobanului-cărturar s-a născut ideea de a răspîndi știința de carte printre românii aflați sub dominația imperiului austro-ungar. „Ardelenii noștri — spunea el — trăiesc ca niște vite cu grumazul sub bită... fiindcă n-au lumină, își duc amărîtul lor trai de cîrțițe sub pămînt. N-au lumină căci n-au învățatură și n-au învățatură fiindcă n-au cărți. Cărți le trebuie!” Și a început a colinda țara în lung și-n lat, cînd la București, Iași, Craiova, cînd la Blaj sau Oradea, devenind „nobil cerșetor de cărți” de pe la oameni de cultură, școli, instituții, tipografii, librării etc. În îndelungata muncă de răspîndire a cărților, ziarelor și a altor tipărituri pe care le trecea dintr-o parte într-alta a Carpaților prin „Vama Cucului”, Cârțan a fost adesea arestat, maltrat și schingiuit de poliția austro-ungară. La o percheziție făcută în 1903 în casa natală i s-au confiscat 76.000 cărți și alte tipărituri care au fost arse în întregime în 1907 din ordinul ministrului din Pesta. Bogatul depozit al lui Cârțan cuprindea ziare, foi volante, cărți de istorie și literatură, manuale etc. pe care, în condițiile asupririi habsburgice, românii din Transilvania nu și le puteau procura decît aducîndu-le pe ascuns din România.

Drumeț neostenit nu numai în țară ci și peste hotare, Cârțan a cunoscut Roma, Parisul și chiar Ierusalimul, a vizitat Spania și Germania. Ultimul său drum a fost prin Vama Cucului, la 7 august 1911, cînd a pierit într-un accident.

CORUL MINERILOR ÎMPLINEȘTE 40 DE ANI

În anul acesta, corul minerilor din Petrița împlinește 40 de ani de existență. În Valea Jiului, evenimentul acesta va fi sărbătorit la 11 august, în cadrul Zilei minerului.

Creat în 1923 de către un grup de muncitori, corul a ființat în condiții vitrege sub vechiul regim. Totuși, minerii au reușit să-l mențină, făcînd din el un factor de educare muncitorească în Valea Jiului.

Azi, după patru decenii, corul din Petrița se bucură de un frumos prestigiu. Minerii de azi, fiii și nepoții minerilor din '29, cîntă într-o formație bine organizată și sprijinită îndeaproape de Uniunea compozitorilor din R.P.R. Programele sînt prezentate nu numai în fața minerilor din Valea Jiului, ci și la posturile de radio și televiziune.

Vladimir URECHE
Petrița

EXCURSIA NOASTRĂ ÎN BULGARIA

Un grup de muncitori petroliști, ingineri și maiștri, me-

dici și profesori, toți din regiunea Ploiești, au făcut

recent o excursie prin O.N.T. Carpați în Bulgaria. Itinerarul a fost Russe — Trnovo — Plevna — Sofia — Grivița — Russe. Cu acest prilej am vizitat și locurile unde soldații romîni au luptat în 1877 împotriva turcilor în războiul pentru independență. O dată cu rîndurile de mai sus vă trimitem și o fotografie reprezentînd grupul nostru în parcul de pe reduta Grivița.

Gh. COCA
tehnician, școala de maiștri în foraj și extracție-Tîrgoviște

CE SÎNT ASIGURĂRILE FACULTATIVE?

„Ca posesor al unei motociclete, doresc să știu ce posibilități există pentru asigurarea în caz de accident. Dar pentru bunurile aflate în locuință?”

I. POPESCU
București

Răspunde ST. FENYVESI,
director la ADAS.

Începînd din luna mai a acestui an s-a introdus asigurarea facultativă globală a proprietarilor de motociclete, prin care se acoperă toate riscurile legate de circulația motocicletei. Într-un singur contract — pentru care se plătește o primă de 130 lei pe 6 luni — sînt cuprinse trei feluri de asigurări și anume: a) asigurarea motocicletei pentru cazuri de avarii, la suma asigurată (limita superioară a despăgubirii ce se acordă) de 5.000 lei; b) asigurarea pentru cazurile în care asiguratul are obligația de a plăti unor terțe persoane despăgubiri civile (ca urmare a unor accidente provocate prin motocicluul respectiv) pînă la suma de lei 10.000 pentru fiecare persoană acci-

PROGRAMUL DE RADIO

Program muzical pentru fruntași în producție 19.00: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur despre „Forme flexionale” 19.10: Trio pentru coarde de Cornel Țăranu 19.30: Scrisori din țară 19.45: Tineri interpreți de muzică ușoară 20.15: Jocuri populare bănățene 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Pagini alese din muzica ușoară romînească 21.15: Cine știe, câștigă! (reluare) 22.25: Muzică de dans 23.18: Simfonia a III-a de Saint-Saëns.

Programul II 10.10: Opera „Pădurea vulturilor” de Tudor Jarda — montaj muzical-literar 11.15: Un vibrant poem închinat păcii — „Sursul Hiroșimei” de Eugen Jbeleanu (fragmente) 11.35: Suită de arii și dansuri vechi de Respighi 12.05: Valsuri 12.30: Muzică populară din Muntenia 13.00: Vals clasic de Ion Hartulary-Darclée; Două poloneze de Anatoli Liadov 13.30: Tineri poeți din cercuri literare 13.45: „Republică, iubită țară” — program de cîntece 14.10: Muzică populară 14.35: Estradă melodiilor 15.00: Fanfară 15.25: Dans tătăr de Theodor Grigoriu; Suită din baletul „Priculicul” de Zeno Vancea 16.10: Cîntă Tiana Lemnitz 16.30: Muzică din opere 17.00: Muzică ușoară romînească 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Concertul în re major pentru violoncel și orchestră de Haydn 18.33: Muzică ușoară 18.45: Moment poetic cu artiști amatori în Parcul Herăstrău 19.00: Cîntece de dragoste și jocuri populare 19.30: Lecția de limba franceză (avansată) 19.40: Muzică din opera „Flautul fermecat” de Mozart 20.15: Pagini literare inspirate din viața satelor 20.35: Din creația de cîntece a compozitorului Sabin Drăgoi 21.15: Cîntă Maria Păunescu, Vasile Petrică și Toni Iordache 21.45: Scriitorii la microfon 22.00: Muzică din opera „Secretul lui Marco Polo” de Lopez

22.23: Cvintet opus 29 de Beethoven 23.10: Muzică de dans 23.58: Muzică simfonică.

Programul III 21.15: Opera „Maestrii cîntăreți din Nürnberg” de Richard Wagner — interpretează corul și orchestra Festivalului din Bayreuth, dirijor Herbert von Karajan (actul I).

MIERCURI 7 AUGUST Programul I 5.07: Muzică de estradă 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Cîntece și jocuri populare 6.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică 6.35: Fanfară 7.10: Mici piese simfonice 7.30: Sfatul medicului — Îmbolnăviri ale aparatului respirator vara 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut voios de pionier! 8.06: Muzică instrumentală și vocală de compozitori romîni 8.30: Melodii populare 9.00: Simfonieta tineretii de Dumitru Bughici 9.26: Muzică din opere 10.00: Teatrul la microfon — „În căutarea extraordinarului” de I.D. Șerban 11.21: Muzică simfonică 12.00: Muzică populară 12.30: Fragment din opera „Aicko” de Rahmaninov 13.10: Muzică ușoară 14.00: Concert de prînz 15.00: Prelucrări de folclor de compozitori din țări socialiste 15.30: Simfonia a IV-a „Italiana” de Mendelssohn-Bartholdy 16.00: Cîntece și jocuri 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Muzică de Chopin interpretată de pianista Halina Czerny Stefanska 17.10: Sextetul vocal „Perinița” 17.30: Prietena noastră cartea — „Pușcuța bunicului” de Evgheni Perneck 18.00: Melodii... melodii... (reluare) 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: Recital Boris Cristoff 19.00: Jurnal de întrecere 19.15: Program muzical pentru evidențianți în întrecerea socialistă 20.15: Muzică corală clasică 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică ușoară 21.00: Ciaccona de Tomaso Vitali 21.15: Jurnalul satelor 21.40: Din comoara folclorului nostru muzical

22.25: Simfonia a XVI-a „Triumful păcii” de Dimitrie Cucliu 23.15: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Muzică populară din Moldova 10.40: Concertul în la minor pentru violoncel și orchestră de Schumann — solist Pablo Casals 11.15: Corul Casei regionale de copii din Siliștea, regiunea București 11.35: Dansuri de estradă 12.05: Arie din opere 12.30: Culegerea de versuri „Pași spre lumină” de Cristian Sirbu 12.45: Muzică de cameră de Mozart 13.30: Însemnări de reporter 13.40: Muzică ușoară de Marius Mihail 14.10: Suita pastorală de Chabrier 14.35: Corul Căminului cultural din Domnești, regiunea Argeș și tarafal G.A.C. din Românești, regiunea București 15.00: Scene din opere 15.30: Din muzica popoarelor 16.10: Muzică vocală și instrumentală de Mihail Jora 16.30: Muzică ușoară 17.00: Interpreți în studio — soprana Dorina Rădulescu și tenorul Traian Bădulescu 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Variațiuni simfonice de Mircea Basarab 18.27: Melodii populare 18.50: Microfoniatoane 19.00: Muzică ușoară interpretată de soliști care ne-au vizitat țara 19.30: Lecția de limba rusă (avansată) 19.40: Ciclul „George Enescu” compozitor — Sonata pentru pian nr. 3 (interpretează Dinu Lipatti) 20.01: Tarafal uzinei „Electroputere” din Craiova 20.15: Școala și viața 20.35: Cîntă Magda Ianculescu și Garbis Zobiaș 21.15: Jocuri populare 21.30: Pe teme internaționale 21.40: Interpreți de muzică ușoară 22.20: Selecțiuni din opere 23.10: Fragmente din oratoriul „Vesul și îngîndurat” de Haendel 24.02: Concert de noapte.

Programul III 21.15: Opera „Maestrii cîntăreți din Nürnberg” de Richard Wagner (actul II) 22.15: Serenade 22.27—22.59: Concert de muzică populară.

JOI 6 AUGUST Programul I 5.07: Jocuri populare 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Cîntece și marsuri patriotice 6.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică

6.35: Cîntece 6.45: Piese de estradă 7.10: Melodii populare 7.30: Sfatul medicului — Despre traumatismele turistice 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut voios de pionier! 8.06: Muzică vocală și instrumentală 8.30: Muzică distractivă 9.00: Vreau să știu! 9.25: Fragmente din oratoriul „Pe lespede eroilor” de Sergiu Sarchizov 10.00: Uvertura la opere 10.30: Muzică populară din Ardeal 11.05: Suita romînească pentru vioară solo de Vasile Filip; Sonatina concertantă pentru pian de Pancio Vladigherov 11.30: Muzică de estradă 12.01: Cîntece și jocuri 12.30: Muzică ușoară 13.10: Muzică din opere 14.00: Concert de prînz 15.00: Din folclorul popoarelor 15.30: Suită de balet de Lully; Dansuri vechi pentru coarde de Leonardo Vinci 16.00: Cîntă basul Nicolae Secăreanu 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Fanfară 17.10: Din spectacolele Teatrului muzical din Galați — fragmente din opera „Rigoletto” de Verdi 17.45: Din versurile poezierii ieșene 18.00: Soliști de muzică ușoară 18.30: Lecția de limba franceză (începători) 18.40: Poemul simfonic „Marsyas” de Alfonso Castaldi 19.10: Pentru iubitorii muzicii populare 19.40: Opera „Mireasa vîndută” de Smetana — montaj muzical-literar 20.55: Piese instrumentale 21.15: Capodopere ale literaturii universale — „Idiotul”, roman de F. Dostolevski 21.30: Serenade 21.45: „Simfonii de Beethoven dirijate de Carl Schuricht” — Simfonia a II-a 22.55: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Cîntece pionierești 10.30: Fragmente din opere 11.00: Muzică ușoară 11.15: „Bateria nemuritoare”, schiță de Harald Zinck 11.30: Concertul pentru două piane și orchestră de Ian Novak 12.05: Muzică populară 12.30: Muzică din opere 13.00: Sonata pentru pian în do minor de Franz Schubert — interpretează Friedrich Wührer 13.30: Cronică literară — „Cordovani”, roman de I. Lăncrănjan 13.40: Muzică de estradă 14.10: Cîntece populare ruse 14.35: Piese vocale și instrumentale de Emil Montia și Tiberiu Brediceanu 14.58:

dentată, respectiv pînă la suma de 5.000 lei, pentru pagube cauzate la bunuri sau animale; c) asigurarea pentru cazurile de accidentare a conducătorului precum și a persoanelor (peste vîrsta de 14 ani) care călătoresc pe șaua din spate sau în ataș, sumele asigurate fiind pentru fiecare persoană de 10.000 lei în cazul de invaliditate permanentă totală, o parte din această sumă în cazul de invaliditate permanentă parțială și 5.000 lei în caz de deces.

Bunurile mobile aflate în locuință (mobilă, îmbrăcăminte, lenjerie, încălțăminte, aparate electrice de uz casnic, aparate de radio și televiziune, mașini de cusut, alimente, combustibil etc.) pot fi asigurate facultativ pentru o mare varietate de riscuri: incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, grindină, inundație, furtună și alte cazuri de pagube, acordîndu-se despăgubiri la valoarea reală a pagubelor, în limita sumei totale. În această asigurare mai este cuprinsă, fără nici un adaos de primă, și asigurarea persoanei care a încheiat contractul precum și a soției, respectiv a soțului său, pentru cazurile de invaliditate produse de incendiu, trăsnet, explozie etc. la domiciliu, plătindu-se următoarele despăgubiri: în caz de invaliditate permanentă totală se achită suma pentru care sînt asigurate bunurile, maximum 10.000 lei, în caz de invaliditate parțială, o parte din această sumă, iar în caz de deces 50% din această sumă, cel mult 5.000 lei.

Deși ADAS își asumă răspunderea pentru atîtea cazuri de pagube și accidente, totuși primele de asigurare sînt reduse: cetățenii din localitățile urbane ce-și asigură bunuri casnice pentru suma de 15.000 lei plătesc doar 24 lei pe an.

PRIMUL SALON FOTO CLUJEAN

Recent s-a deschis la Cluj, în sălile Muzeului de artă, primul salon regional de artă fotografică organizat sub egida Comitetului regional pentru cultură și artă în colaborare cu Palatul culturii și Cercul local de artă fotografică. Expoziția cuprinde 300 de lucrări în alb-negru și color și are o tematică variată. Sînt expuse fotografii oglindind aspecte de viață și de muncă din întreprinderile și de peșantierele locale, precum și imagini reprezentînd locuri pitorești ale regiunii Cluj. Printre expozate sînt și o serie de fotografii realizate de membrii cercului nostru foto din Cîmpia Turzii.

Frederic SPATH
cercul foto „Industria șmel”
Cîmpia Turzii

CULTURA DE CELULE

„Se pot realiza culturi de celule sau de embrioni în laborator?”

Dumitru MANEA — **Onești**
Petre LEDEI — **Năvodari**

Răspunde prof. E. REP-
CIUC, șeful catedrei de anat-
omie II a Facultății de me-

dicină generală a I.M.F.
București.

Celule izolate din corpul animalelor sau ale omului pot crește pe medii potrivite. „Cultura de celule” se practică frecvent încă din 1930. S-a încercat cultura de celule de diferite proveniențe una alături de alta. Asemenea culturi complexe au reușit și ele, dar numai recent a izbutit cultura de organe, adică de celule diferite și specializate, care prin colaborarea lor asigură buna funcționare a unui organ. Cam de vreo 15 ani se poate cultiva nu numai cîte o celulă sau cîte un organ, ci se pot cultiva organisme întregi, alcătuite din mai multe organe, cu condiția să fie suficient de mici. Firește, este vorba peste tot de celule, organe și organisme de animale cu sînge cald (păsări și mamifere), căci pentru celelalte dificultățile sînt mult mai reduse, datorită faptului că peștii și broaștele în special se dezvoltă plutind în apă, iar creșterea în afara organismului matern este condiția lor naturală.

Pentru păsări și mai ales pentru mamifere trebuie să subliniem că deși cultura este posibilă, celulele, organele și chiar organismul întreg în cultură se comportă altfel decît în condițiile naturale. Celulele în cultură își pierd părți atît de esențiale pentru structura unei celule cum ar fi unii cromozomi. Ele își schimbă deseori înfățișarea și trecute de mai multe ori de pe un mediu pe altul nu mai pot fi recunoscute. Același lucru se întîmplă cu organele, iar embrionii în cultură se dezvoltă încet și deseori incomplet.

Aceasta nu înseamnă că nu vom izbuti să cultivăm celule, organe și organisme în condiții mai bune decît le cultivăm în prezent. Dar și cu mijloacele actuale

culturile de celule, de țesuturi și de organe aduc mari servicii științei și practicii. Cultura de celule permite studiul amănunțit al treburilor pe care celula izolată le poate îndeplini și este de prețios ajutor unor științe ca fiziologia, biochimia ș.a. esențiale pentru practica medicală.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze: **Mișu Antonescu**, muncitor-croitor, București, calea Dudeștii nr. 129, rn. T. Vladimirescu; teme de prietenie, filozofie; **Elena Carпов**, elevă, com. Cataloi, reg. Dobrogea; diverse, ilustrate; **Viorica Neagu**, elevă, Bacău, str. Ștefan cel Mare nr. 175; ilustrate; **Vasile Olteanu**, electrician, Vulcan, Căminul nr. 3, rn. Petroșani; ilustrate; **Feliela Voinescu**, elevă, București, bd. Dinicu Golescu nr. 24, bloc H, et. I ap. 7, rn. 16 Februarie; ilustrate; **Vili Furdul**, elev, București, str. A. Goldfaden nr. 16, rn. T. Vladimirescu; ilustrate; **Larisa Bărbuță Ivanovna**, com. Volcineț, rn. Călărași, R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.; teme diverse (în rusă, română, franceză); **Horst Nagorni**, Wydmny, ul. Dworkowa 5 m. 3, pow. Gizycko woj. Olsztyn, R.P. Polonă; filatelia (în polonă și rusă); **Jan Butrym**, Wydmny, ul. Spadowa 1, pow. Gizycko woj. Olsztyn, R.P. Polonă; filatelia (în polonă și rusă); **Karla Landau**, elevă, Suceava, str. Karl Marx nr.7; ilustrate; **Dumitru Dirvaru**, student, Timișoara, str. Virgiliu nr. 15; sport, muzică, literatură, ilustrate; **Anca Iliescu**, elevă, Rm. Vlcea, str. Lenin nr. 86; film, teatru, muzică, sport, ilustrate.

DE LA CORESPONDENȚI

Prima zi în tabără. (F. Plopu,
Cîmpulung Moldovenesc)

Dimineața pe Dunăre. (Maxim
Gherasim, muncitor, Tulcea)

Muzică din opere 15.30: Tangouri i valsuri 16.10: Prelucrări corale 16.30: Rapsodii 17.00: Doine și jocuri populare 17.30: Sfatul medicului (reluare) 7.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Trio opus 32 pentru pian și violoncel și Arenski 18.35: Melodii de dragoste 9.00: Tineretea ne e dragă! 19.30: cene din opere 20.00: Scrisori din ară 20.10: Cîntă Constantin Busuioac i Dumitru Bălășoiu 20.30: Noapte ună, copii! 20.40: Muzică ușoară romînescă 21.15: Corul Uniunii Tineretului Muncitor, dirijor Marin Constantin 1.45: Părinți și copii 22.00: Muzică e dans 23.10: Fragmente din opera Plateea” de Rameau 24.00: Muzică e dans.

Programul III 21.15: Teatru la microfon — „Secretul lui Velasquez” de allejo 22.39—22.59: Piese de estradă.

VINERI 9 AUGUST Programul I 6.07: Intece 5.20: Emisiunea pentru sate 3.0: Cîntece și jocuri populare 6.07: Muzică de estradă 6.20: Gimnastică 3.35: Piese pentru chitară 6.45: Muzică soară 7.10: Uvertura la operete 7.30: Sfatul medicului — Întepăturile de insecte 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut olos de pionier! 8.06: Dansuri de estradă 8.30: Variațiuni pentru flaut și fan de Virgil Gheorghiu; Sonata în re minor pentru violă și pian de Glinka 01: Arit și scene din opera „Faust” de Gounod 9.30: Melodii populare romînești și ale minorităților naționale 0.00: Variațiuni simfonice pe teme romînești de Teodor Lupu; Divertisment pentru orchestră de coarde de ireca Hoinic 10.30: Valsuri 11.05: Muzică pentru vioară și pian de Teodor ogalski; Sonata opus 49 nr. 1 pentru arinet și pian de Max Reger 11.30: Fil din opere 11.52: Reportaj 12.00: Muzică și formații artistice de amatori 13.00: Muzică ușoară 13.10: Concertul andenburgic nr. 5 de Bach 14.00: Concert de prinț 15.00: Cîntă Cleopatra elidoneanu și Valentin Baciu 15.15: Muzică pentru filmul „Neptoi gornistului” de Ion Dumitrescu 15.45: Muzică populară 16.15: Vorbește Moscova!

16.45: Cîntă Lucia Roic și Mircea Nemens 17.10: Cvartet de coarde nr. 2 de Smetana 17.30: În slujba patriei 18.00: Melodii de dragoste 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: Orchestra de muzică populară a Filarmonei de stat din Oradea 19.00: Din creația compozitorului Marțian Negrea 19.40: Cîntă Dario Moreno 20.15: Muzică corală clasică 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică populară 21.15: Jurnalul satelor 21.40: Cîntă Ana Roja-Vasilii și George Niculescu-Bassu 22.25: Muzică de dans 23.07: Simfonia a. II-a de Balancivadze.

Programul II 10.10: Muzică populară din țări socialiste 10.30: Sonata în fa major de Haydn (pianista Graziella Georgia); „Karagueuz” suită de balet pentru orchestră de cameră de Marcel Mihalovici 11.00: Muzică din opere 11.30: Muzică ușoară 12.05: Cîntece și jocuri 12.30: Simfonia a VI-a de Schubert 13.00: Cîntece și jocuri populare 13.30: Limba noastră (reluare) 13.40: Arit din opera „La Wally” de Catalani 14.10: Dansuri fantastice de Turina 14.35: Muzică ușoară 15.00: Actualitatea în țările socialiste 15.25: Muzică din operele „Țara surisului” de Lehar și „Prințul talent” de Romberg 16.10: Tinere talente — Cornelia Tilek vioară, Dan Ion pian, elevi ai Școlii medii de muzică din Timișoara 16.30: Melodii populare 17.00: Muzică de estradă 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Sonata nr. 1 opus 78 de Brahms (violinistul Leonid Kogan, la pian Andrei Mîtkin) 18.30: Cîntece patriotice 18.45: Cu scriitorii noștri pe drumuri de excursie — Pe Dunăre 19.00: Din folclorul popoarelor 19.30: Teatru la microfon — „Bucătăreasa” de Sofronov 20.48: Muzică instrumentala 21.15: Muzică ușoară de Iancy Kőrössi 21.30: Prelucrări de folclor 22.00: Muzică de dans 22.30: Moment poetic — Pablo Neruda 22.35: Muzică de cameră 23.10: Concert din opere și opere 24.00: Muzică de dans.

Programul III 21.15: Interpretul săptămîinii — Mstislav Rostropovici 21.55:

Muzică din opere 22.15—22.59: Concert de estradă.

SÎMBĂȚĂ 10 AUGUST Programul I 5.07: Melodii populare 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Muzică ușoară 6.07: Marșuri sportive 6.20: Gimnastică 6.35: Dansuri de estradă 7.10: Jocuri populare 7.30: Sfatul medicului — Consumul igienic al fructelor 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut volos de pionier! 8.06: Muzică corală romînescă 8.30: Piese orchestrale 9.00: Coza vințurilor 9.25: Muzică populară 10.00: Coruri și dansuri din opere 10.30: Muzică ușoară 11.05: Sonata în mi minor pentru vioară și pian de Sigismund Toduță 11.30: Muzică populară 12.00: Muzică din opera „Vînzătorul de păsări” de Zeller 12.20: În săli și pe stadioane 12.30: Muzică ușoară 13.10: Fragmente din suita a IV-a „Sibiana” de Achim Stoia; Suită de dansuri de Mircea Chiriac 14.00: Concert de prinț 15.00: Din muzica popoarelor 15.30: Ansambluri artistice școlare 15.45: Pagini din literatura progresistă occidentală 16.00: „Tineri interpreți romîni” — soprana Ileana Cotrubas 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Interpreți de muzică ușoară din Cluj 17.10: Cîntă orchestra de estradă a Radioteleviziunii 17.30: Cu microfonul în mijlocul artiștilor amatori — aspecte de la faza regională a celui de-al VII-lea Concurs artistic pe țară al formațiilor de amatori (centrul Baia-Mare) 18.00: Program muzical pentru fruntași în producție 18.30: Cvartet în mi minor de Verdi 19.00: În pas cu știința 19.20: „Albumul vocilor celebre” 20.10: Cîntă Lucreția Ciobanu 20.25: Seară de dans 21.15: Carnet plastic 21.25: Melodii populare 22.25: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Muzică distractivă 10.30: Lucrări de compozitori romîni înaintași 11.00: Cîntece 11.15: Jocuri populare 11.30: Sonata pentru două violoncele și clavecin de Telemann; Suită în stil vechi de Vasile Jianu 12.05: Muzică de estradă 12.30: Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Rahmaninov — solist Nicolae Brin-

duș 13.00: Melodii populare 13.30: Muzică ușoară 14.10: Cîntă Zara Doluhanova 14.35: Tarantelle și Intermezouri 15.00: Variațiuni de Brahms pe o temă de Haydn; Uvertura „Faust” de Wagner 15.30: Cîntece din folclorul nou și jocuri populare 16.10: Din succesele muzicii romînești peste hotare — în program muzică din opere 16.30: Știința în slujba păcii 16.40: Cîntece de Ion Chirescu 17.00: Pagini orchestrale din opere 17.30: Însemnări de reporter 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Sonata opus 84 nr. 2 de Clementi, la pian Aldo Ciccolini 18.27: Muzică ușoară 19.05: Dansuri simfonice de compozitori romîni 19.30: Pe teme internaționale 19.40: Muzică populară 20.15: Muzică ușoară de Emanuel Ionescu 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Ansambluri vocale din opere 21.10: Muzică de dans 21.45: Agendă teatrală 22.00: Romante 22.30: Pagini de virtuozitate din opere 23.10: Muzică preclasică 23.46: Muzică de dans.

Programul III 21.10: Simfonia I de Gustav Mahler — orchestra Filarmonica din New York, dirijor Bruno Walter 22.00—22.59: Muzică de dans.

**În pagina 4:
PROGRAMUL
DE TELEVIZIUNE**

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Științei”
Macheta: Ion Vulpescu

R E G I N A

S

T

A

T

I

E

I

I

O PRODUCȚIE A
STUDIOULUI
„A. P. DOVJENKO“
DIN KIEV

cu N. RUMEANȚEVA

în rolul
principal

Scenariul: P. LUBENSKI
Regia: A. MISURIN,
N. LITUS
Imaginea: M. IVANOV,
A. PIȘCILOV
Muzica: E. ZUBȚOV

În celelalte roluri: A.
SOVA (Panas), A. KOJEV-
NIKOV (Taras), I. BELOV
(Slava), V. BELOKUROV
(Ursul), V. MIAGKI
(Borșci), M. IAKOVCENKO
(Lopata).

D

E

B

E

N

Z

I

N

Ă